

قیامت

هادی بیگدلی

صد قیامت بود او اندر عیان
کای قیامت، تا قیامت راه چند؟
که ز محشر حشر را پرسد کسی؟
رمز "موتوا قبل موت" یا کرام
ز آن طرف آورده ام این صیت و صوت
دیدن هر چیز را شرط است این
عشق گردی، عشق را دانی جمال
نور گردی، هم بدانی آن و این
گر بدی ادراک اندر خورد این
(مثنوی معنوی حضرت مولانا)

زاده ثانی است احمد در جهان
زو قیامت را همی پرسیده اند
با زبان حال میگفتی بسی
بهر این گفت آن رسول خوش پیام
همچنان که مرده ام من قبل موت
پس قیامت شو قیامت را بین
عقل گردی، عقل را دانی کمال
نار گردی، نار را دانی یقین
گفتمی برهان بر این دعوی مبین

قیامت

گرد آورنده: مهندس هادی بیگدلی

تا قیامت میزند قرآن ندا کای گروه جهل را گشته فدا
مر مرا افسانه می پنداشتید تخم طعن و کافری میکاشتید
(مثنوی معنوی حضرت مولانا)

نام کتاب: قیامت

گردآورنده: هادی بیگدلی متولد ۱۳۵۲، مهندس برق - قدرت

موضوع: حادثه قیامت از دریچه قرآن

موضوع: هشدار پیامبر اکرم (ص) از عذاب قیامت

موضوع: بررسی زوایای مختلف روز حسرت که داوری انجام می گیرد

ناشر: نویسنده ۰۹۱۲-۲۵۷۶۸۷۷ hadi.bigdeli@yahoo.com

تاریخ نشر: زمستان ۱۳۹۲

تیراژ: --

قیمت: رایگان

چاپ: فایل PDF (انتشار الکترونیکی)

طرح روی جلد:

کلیه حقوق محفوظ است

آثار دیگر از نویسنده:

- ۱- کتاب ذهن نا آرام (فشار روانی - کنترل و خود سازی).
- ۲- کتاب روانکاوای پیر بلخ (شرح و تفسیر مثنوی ، روانشناسی در شعر).
- ۳- کتاب سرگذشت بشر (پیامبران و داستانهای قرآنی).
- ۴- کتاب آخرین فرستاده (رمز صبورۃ پیامبر در برابر ناباوران).
- ۵- کتاب مهندسی مطالعه (نگاه کل بینی و مطالعه به روش ترسیم نقشه کتاب).

۶	 یادداشت
۷	 یاد مرگ
۸	 قیامت

یادداشت :

در این کتاب که مطالب آن گردآوری شده از متن قرآن کریم ، ترجمه استاد مرحوم فولادوند می باشد ، سعی بر آن است تا بتوانیم به نگاهی واقعی در رابطه با هشدار صددرصد قطعی آخرین پیامبر خداوند مبنی بر وقوع حادثه بزرگ قیامت دست یابیم.

یاد مرگ

خدایا بر آخرین فرستاده ات ، پیامبر نور و رحمت و رهپویان راه سعادتش درود فرست، و ما را از آرزوی دراز در سرداشتن، بازدار ، و در پرتو عمل راستین، آن را از ما بگردان ، تا اینکه پایان بردن لحظه ها را از پس یکدیگر ، آرزو نکنیم ، و دریافتن روزها را از پس هم ، و پیوستگی دم ها را به یکدیگر ، و در پی هم آمدن کام ها را انتظار نکشیم؛ و ما را از آرزوهای غرورانگیز ، نگاه دار ، و از گزند آن ، ایمن گردان. و همواره مرگ را در پیش چشم ما مجسم فرما ، و هیچ گاه یاد آن را از خاطرم مان مبر.

خدایا از کارهای نیکو به کاری توفیق ده که با آن ، بازگشت به سوی تو را کند شمرده ، به لقای دیدار تو حریصانه مشتاق باشیم ، تا آن که مرگ ، مایه انسی باشد که بدان انس گیریم ، و مایه الفتی گردد که بدان عشق ورزیم ، و چون خویشاوندی باشد که نزدیک شدن به آن را دوست بداریم. پس چون او را بر ما وارد کردی و در منزلگاه ما فرود آوردی ، زیارت آن را مایه سعادت ، و آمدن آن را موجب انس و آرامش ما قرار ده ، ضیافت و میهمانی اش را وسیله شقاوت و بدبختی ، و زیارتش را سبب خواری ما مگردان ، و آن را دری از درهای آمرزش خویش ، و کلیدی از کلیدهای گشایش رحمت خود قرار ده.

خدایا ما را هدایت یافته و ره گم ناکرده بمیران؛ فرمان پذیرانی بی اکراه و خشنود؛ توبه کاران ، نه معصیتکاران ، و نه اصرارورزان بر گناه ، ای خدایی که پاداش نیکوکاران را تعهد کرده ای ، و سامان بخش عمل تبهکارانی.

خدایا در عرصه ورود به پیشگاهت ، به شفاعت قرآن ، بر ذلت و خواری ما
رحم کن ، و در لرزش پل روی جهنم ، به هنگام عبورمان از آن ، گام های ما
را ملرزان ، و در روز رستاخیز و سختی های هول انگیز آن هنگامه بزرگ ، ما
را از هر اندوهی برهان ، و در آن روزی که چهره های ستمکاران سیاه گردد:
روز حسرت و پشیمانی ، چهره های ما را سپید گردان ، و محبت ما را در دل
مومنان بیفکن ، و زندگی را بر ما سخت و ناگوار مساز.

قیامت

سوگند به زمان که واقعا انسان دستخوش زیان است. مگر کسانی که گرویده و کارهای شایسته کرده و همدیگر را به حق سفارش و به شکیبایی توصیه کرده‌اند.

درباره چه چیز از یکدیگر می‌پرسند. از آن خبر بزرگ که در باره آن با هم اختلاف دارند. نه چنان است به زودی خواهند دانست. باز هم نه چنان است بزودی خواهند دانست. روزی که هیچ کس چیزی را از کسی دفع نمی‌کند و نه بدل و بلاگردانی از وی پذیرفته شود و نه او را میانجیگری سودمند افتد و نه یاری شوند.

از تو در باره قیامت می‌پرسند: وقوع آن چه وقت است؟ بگو علم آن تنها نزد پروردگار من است جز او هیچ کس آن را به موقع خود آشکار نمی‌گرداند. بر آسمانها و زمین گران است. جز ناگهان به شما نمی‌رسد. از تو می‌پرسند گویا تو از آن آگاهی؟ بگو علم آن تنها نزد خداست ولی بیشتر مردم نمی‌دانند.

مردم از تو در باره رستاخیز می‌پرسند بگو علم آن فقط نزد خداست و چه می‌دانی شاید رستاخیز نزدیک باشد.

درباره رستاخیز از تو می‌پرسند که فرا رسیدنش چه وقت است؟ تو را چه به گفتگو در آن ، علم آن با پروردگار تو است. تو فقط کسی را که از آن می‌ترسد هشدار می‌دهی. روزی که آن را می‌بینند گویی که آنان جز شبی یا روزی درنگ نکرده‌اند.

در حقیقت قیامت فرارسنده است می‌خواهم آن را پوشیده دارم تا هر کسی به آنچه می‌کوشد جزا یابد. پس هرگز نباید کسی که به آن ایمان ندارد و از هوس خویش پیروی کرده است تو را از آن باز دارد که هلاک خواهی شد. پرسنده‌ای از عذاب واقع‌شونده‌ای پرسید که اختصاص به کافران دارد، آن را بازدارنده‌ای نیست، از جانب خداوند صاحب درجات است.

آیا جز این انتظار می‌برند که رستاخیز به ناگاه بر آنان فرا رسد و علامات آن اینک پدید آمده است. پس اگر بر آنان دررسد دیگر کجا جای اندرزشان است. و در صور دمیده می‌شود پس هر که در آسمانها و هر که در زمین است بیهوش درمی‌افتد مگر کسی که خدا بخواهد سپس بار دیگر در آن دمیده می‌شود و بناگاه آنان بر پای ایستاده می‌نگرند.

سوگند به بادهای ذره‌افشان و ابرهای گرانبار و سبک سیران و تقسیم‌کنندگان کار که آنچه وعده داده شده‌اید راست است و پاداش واقعیت دارد. سوگند به آسمان مشبک که شما در سخنی گوناگونید تا هر که از آن برگشته برگشته باشد. مرگ بر دروغپردازان همانان که در ورطه نادانی بی‌خبرند. پرسند روز پاداش کی است؟ همان روز که آنان بر آتش عقوبت شوند، قطعا وعده‌گاه همه آنان دوزخ است که برای آن هفت در است و از هر دری بخشی معین از آنان وارد می‌شوند. و پرهیزگاران در باغها و چشمه ساراند. بی‌گمان پرهیزگاران در باغها و چشمه‌سارانند؛ با سلامت و ایمنی در آنجا داخل شوید، و آنچه کینه در سینه‌های آنان است برکنیم، برادرانه بر تختهای روبروی یکدیگر نشسته‌اند نه رنجی در آنجا به آنان می‌رسد و نه از آنجا بیرون رانده می‌شوند.

روزی که چهره‌هایی سپید و چهره‌هایی سیاه گردد. اما سیاه‌رویان؛ آیا بعد از ایمانتان کفر ورزیدید؟ پس به سزای آنکه کفر می‌ورزیدید عذاب را بچشید. و اما سپیدرویان همواره در رحمت خداوند جاویدانند.

باز گشت همه شما به سوی اوست وعده خدا حق است هموست که آفرینش را آغاز می‌کند سپس آن را باز می‌گرداند تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند به عدالت پاداش دهد و کسانی که کفر ورزیده‌اند به سزای کفرشان شربتی از آب جوشان و عذابی پر درد خواهند داشت. در حقیقت او بر بازگردانیدن وی بخوبی تواناست. آن روز که رازها فاش شود پس او را نه نیرویی ماند و نه یاری.

گفتند: آیا وقتی استخوان و خاک شدیم به آفرینشی جدید برانگیخته می‌شویم؟ بگو سنگ باشید یا آهن یا آفریده‌ای از آنچه در خاطر شما بزرگ می‌نماید. پس خواهند گفت: چه کسی ما را باز می‌گرداند؟ بگو همان کس که نخستین بار شما را پدید آورد. سرهای خود را به طرف تو تکان می‌دهند و می‌گویند: آن کی خواهد بود؟ بگو شاید که نزدیک باشد.

تو چه دانی که چیست روز جزا. باز چه دانی که چیست روز جزا. روزی که کسی برای کسی هیچ اختیاری ندارد و در آن روز فرمان از آن خداست. تو چه دانی که روز داوری چیست. آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان. روزی که شما را فرا می‌خواند پس در حالی که او را ستایش می‌کنید اجابتش می‌نماید و می‌پندارید که جز اندکی نمانده‌اید. روزی را که هر گروهی را با پیشوایشان فرا می‌خوانیم پس هر کس کارنامه‌اش را به دست راستش دهند آنان کارنامه خود را می‌خوانند و به قدر نخک هسته خرمایی به آنها ستم نمی‌شود.

آنان را از روز حسرت بیم ده آنگاه که داوری انجام گیرد و حال آنکه آنها در غفلتند و سر ایمان آوردن ندارند. ماییم که زمین را با هر که در آن است به میراث می‌بریم و به سوی ما بازگردانیده می‌شوند و انسان می‌گوید: آیا وقتی بمیرم راستی زنده از قبر بیرون آورده می‌شوم؟ آیا انسان به یاد نمی‌آورد که ما او را قبلاً آفریده‌ایم و حال آنکه چیزی نبوده است پس به پروردگارت سوگند که آنها را با شیاطین محشور خواهیم ساخت سپس در حالی که به زانو درآمده‌اند آنان را گرداگرد دوزخ حاضر خواهیم کرد. آنگاه از هر دسته‌ای کسانی از آنان را که بر رحمان سرکش تر بوده‌اند بیرون خواهیم کشید پس از آن به کسانی که برای درآمدن به جهنم سزاوارترند خود داناتریم. و هیچ کس از شما نیست مگر در آن وارد می‌گردد این همواره بر پروردگارت حکمی قطعی است. آنگاه کسانی را که پرهیزگار بوده‌اند می‌رهانیم و ستمگران را به زانو درافتاده در دوزخ رها می‌کنیم. و چون آیات روشن ما بر آنان خوانده شود کسانی که کفر ورزیده‌اند به آنان که ایمان آورده‌اند می‌گویند: کدام یک از دو گروه جایگاهش بهتر و محفلش آراسته‌تر است؟

روزی را که پرهیزگاران را به سوی رحمان گروه گروه محشور می‌کنیم و مجرمان را با حال تشنگی به سوی دوزخ می‌رانیم، اختیار شفاعت را ندارند جز آن کس که از جانب رحمان پیمانی گرفته است.

هر که در آسمانها و زمین است جز بنده‌وار به سوی رحمان نمی‌آید و یقیناً آنها را به حساب آورده و به دقت شماره کرده است و روز قیامت همه آنها تنها به سوی او خواهند آمد. کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند به زودی رحمان برای آنان محبتی قرار می‌دهد.

تفاخر به بیشتر داشتن شما را غافل داشت تا کارتان به گورستان رسید نه چنین است زودا که بدانید باز هم نه چنین است زودا که بدانید. هرگز چنین نیست اگر علم‌الیقین داشتید به یقین دوزخ را می‌بینید سپس آن را قطعا به عین‌الیقین درمی‌یابید سپس در همان روز است که از نعمت پرسیده خواهید شد. و راستی او سخت شیفته مال است مگر نمی‌داند که چون آنچه در گورهاست بیرون ریخته گردد و آنچه در سینه‌هاست فاش شود در چنان روزی پروردگارشان به ایشان نیک آگاه است.

و تو چه دانی که آن آتش خردکننده چیست ، آتش افروخته خدا است که به دلها می‌رسد و در ستونهایی دراز آنان را در میان فرامی‌گیرد در ستونهای کشیده و طولانی!

مگر آنان گمان نمی‌دارند که برانگیخته خواهند شد ، روزی بزرگ - روزی که مردم در برابر پروردگار جهانیان به پای ایستند. نه چنین است ، که کارنامه بدکاران در سجین است و تو چه دانی که سجین چیست. کتابی است نوشته شده. وای بر تکذیب‌کنندگان در آن هنگام ، آنان که روز جزا را دروغ می‌پندارند. زهی پندار که آنان در آن روز از پروردگارشان سخت محجوبند آنگاه به یقین آنان به جهنم درآیند سپس گفته خواهد شد این همان است که آن را به دروغ می‌گرفتید. نه چنین است در حقیقت کتاب نیکان در علیون است و تو چه دانی که علیون چیست. کتابی است نوشته شده ، مقربان آن را مشاهده خواهند کرد. براستی نیکوکاران در نعیم خواهند بود؛ بر تختها می‌نگرند ، از چهره‌هایشان طراوت نعمت را درمی‌یابی ، از باده‌ای مهر شده نوشانیده شوند ، مهر آن مشک است و در این مشتاقان باید بر یکدیگر پیشی

گیرند و ترکیبش از تسنیم است ، چشمه‌ای که مقربان از آن نوشند. و امروز مؤمنانند که بر کافران خنده می‌زنند بر تختها نظاره می‌کنند. آیا کافران به پاداش آنچه می‌کردند رسیده‌اند؟

کوبنده ، چیست کوبنده؟ و تو چه دانی که کوبنده چیست. روزی که مردم چون پروانه پراکنده گردند و کوه‌ها مانند پشم زده شده رنگین شود. آنگاه که زمین به لرزش خود لرزانیده شود و زمین بارهای سنگین خود را برون افکند و انسان گوید: زمین را چه شده است. آن روز است که خبرهای خود را باز گوید ، که پروردگارت بدان وحی کرده است. آن روز مردم پراکنده برآیند تا کارهایشان به آنان نشان داده شود. پس هر که هموزن ذره‌ای نیکی کند آن را خواهد دید و هر که هموزن ذره‌ای بدی کند آن را خواهد دید. اما هر که سنجیده‌هایش سنگین برآید پس وی در زندگی خوشی خواهد بود. و اما هر که سنجیده‌هایش سبک بر آید پس جایش هاویه باشد و تو چه دانی که آن چیست. آتشی است سوزنده.

در آن روز چهره‌هایی زبوند که تلاش کرده رنج بیهوده برده‌اند. در آتشی سوزان درآیند ، از چشمه‌ای داغ نوشانیده شوند ، خوراکی جز خار خشک ندارند ، نه فربه کند و نه گرسنگی را باز دارد. در آن روز چهره‌هایی شادابند ، از کوشش خود خشنودند ، در بهشت برین‌اند ، سخن بیهوده‌ای در آنجا نشنوند ، در آن چشمه‌ای روان باشد ، تختهایی بلند در آنجاست و قدحهایی نهاده شده و بالشهایی پهلوی هم و فرشهایی گسترده.

سوگند به روز قیامت و سوگند به نفس لوامه و وجدان بیدار و ملامتگر که رستاخیز حق است. آیا انسان می‌پندارد که هرگز استخوانهای او را جمع

نخواهیم کرد؟ آری قادریم که حتی خطوط سر انگشتان او را موزون و مرتب کنیم. انسان شک در معاد ندارد بلکه او می‌خواهد آزاد باشد و بدون ترس از دادگاه قیامت در تمام عمر گناه کند از این رو می‌پرسد قیامت کی خواهد بود؟ بگو در آن هنگام که چشمها از شدت وحشت به گردش در آید و ماه بی‌نور گردد و خورشید و ماه یک جا جمع شوند، آن روز انسان می‌گوید راه فرار کجاست. هرگز چنین نیست راه فرار و پناهگاهی وجود ندارد. آن روز قرارگاه نهایی تنها بسوی پروردگار تو است و در آن روز انسان را از تمام کارهایی که از پیش یا پس فرستاده آگاه می‌کنند. بلکه انسان خودش از وضع خود آگاه است هر چند در ظاهر برای خود عذرهایی بتراشد.

چنین نیست که شما می‌پندارید و دلایل معاد را کافی نمی‌دانید بلکه شما دنیای زودگذر را دوست دارید و هوسرانی بی‌قید و شرط را، و آخرت را رها می‌کنید.

آری در آن روز صورتهایی شاداب و مسرور است و به پروردگارش می‌نگرد. و در آن روز صورتهایی عبوس و در هم کشیده است زیرا می‌داند عذابی در پیش دارد که پشت را در هم می‌شکند.

چنین نیست که انسان می‌پندارد او ایمان نمی‌آورد تا موقعی که جان به گلوگاهش رسد و گفته شود آیا کسی هست که این بیمار را از مرگ نجات دهد؟ و به جدائی از دنیا یقین پیدا کند. و ساق پاها از سختی جان دادن به هم بپیچد. آری در آن روز مسیر همه بسوی دادگاه پروردگارت خواهد بود. در آن روز گفته می‌شود او هرگز ایمان نیاورد و نماز نخواند بلکه تکذیب کرد و روی گردان شد. آیا انسان گمان می‌کند بی‌هدف رها می‌شود؟ آیا او نطفه‌ای

از منی که در رحم ریخته می‌شود نبود؟ سپس بصورت خون‌بسته در آمد و خداوند او را آفرید و موزون ساخت. و از او دو زوج مرد و زن آفرید. آیا چنین کسی قادر نیست که مردگان را زنده کند.

آنگاه که خورشید به هم درپیچد و آنگه که ستارگان همی تیره شوند و آنگاه که کوهها به رفتار آیند ، وقتی شتران ماده وانهاده شوند و آنگه که وحوش را همی گرد آرند ، دریاها آنگه که جوشان گردند و آنگاه که جانها به هم درپیوندند ، پرسند چو زان دخترک زنده به گور به کدامین گناه کشته شده است. و آنگاه که نامه‌ها زهم بگشایند و آنگاه که آسمان زجا کنده شود و آنگه که جحیم را برافروزانند و آنگه که بهشت را فرا پیش آرند ، هر نفس بدانند چه فراهم دیده.

آنگاه که آسمان زهم بشکافد و آنگاه که اختران پراکنده شوند و آنگاه که دریاها از جا برکنده گردند و آنگاه که گورها زیر و زبر شوند. هر نفسی آنچه را پیش فرستاده و بازپس گذاشته بداند. ای انسان چه چیز تو را در باره پروردگار بزرگوارت مغرور ساخته؟ همان کس که تو را آفرید و تو را درست کرد و تو را سامان بخشید و به هر صورتی که خواست تو را ترکیب کرد. با این همه شما منکر جزایید. و قطعا بر شما نگهبانانی اند. بزرگواری که نویسندگان هستند. آنچه را می‌کنید می‌دانند. قطعا نیکان به بهشت اندرند و بی‌شک بدکاران در دوزخند. روز جزا در آنجا درآیند و از آن دور نخواهند بود.

پس چون فریاد گوش‌خراش دررسد روزی که آدمی از برادرش و از مادرش و پدرش و از همسرش و پسرانش می‌گریزد. در آن روز هر کسی از

آنان را کاری است که او را به خود مشغول می‌دارد. در آن روز چهره‌هایی درخشانند، خندان، شادانند. و در آن روز چهره‌هایی است که بر آنها غبار نشسته، آنها را تاریکی پوشانده است. آنان همان کافران بدکارند.

آنگاه که آسمان زهم بشکافد و پروردگارش را فرمان برد و سزد. و آنگاه که زمین کشیده شود و آنچه را که در آن است بیرون افکند و تهی شود و پروردگارش را فرمان برد و سزد. ای انسان حقا که تو به سوی پروردگار خود بسختی در تلاشی و او را ملاقات خواهی کرد. اما کسی که کارنامه‌اش به دست راستش داده شود بزودی‌اش حسابی بس آسان کنند و شادمان به سوی کسانش باز گردد. و اما کسی که کارنامه‌اش از پشت سرش به او داده شود زودا که هلاک خواهد و در آتش فروخته درآید. او در خانواده خود شادمان بود. او می‌پنداشت که هرگز برنخواهد گشت. آری در حقیقت پروردگارش به او بینا بود. نه نه سوگند به شفق، سوگند به شب و آنچه فروپوشاند سوگند به ماه چون تمام شود که قطعا از حالی به حالی برخواید نشست. پس چرا آنان باور نمی‌دارند؟ و چون بر آنان قرآن تلاوت می‌شود چهره بر خاک نمی‌سایند.

نه چنان است آنگاه که زمین سخت در هم کوبیده شود و پروردگارت و فرشته‌ها صف در صف آیند و جهنم را در آن روز حاضر آورند. آن روز است که انسان پند گیرد و کجا او را جای پند گرفتن باشد. گوید: کاش برای زندگانی خود پیش فرستاده بودم. پس در آن روز هیچ کس چون عذاب کردن او عذاب نکند و هیچ کس چون دربند کشیدن او دربند نکشد.

ای نفس مطمئنه ، خشنود و خداپسند به سوی پروردگارت بازگرد و در میان
بندگان من در آی ، و در بهشت من داخل شو.

قطعا وعده‌گاه روز داوری است. روزی که در صور دمیده شود و گروه گروه
بیاید و آسمان گشوده و درهایی شود و کوهها را روان کنند و سرابی گردند.
جهنم کمینگاهی بوده که برای سرکشان بازگشتگاهی است. روزگاری دراز
در آن درنگ کنند. در آنجا نه خنکی چشند و نه شربتی ، جز آب جوشان و
چرکابه‌ای ، کيفری مناسب. آنان بودند که به حساب امید نداشتند و آیات ما
را سخت تکذیب می کردند. و حال آنکه هر چیزی را برشمرده ، کتابی در
آورده‌ایم. پس بچشید که جز عذاب هرگز بر شما نمی‌افزاییم. مسلما
پرهیزگاران را رستگاری است ، باغچه‌ها و تاکستانها ، و دخترانی همسال با
سینه‌های برجسته و پیاله‌های لبالب. در آنجا نه بیهوده‌ای شنوند و نه تکذیب.
پاداشی از پروردگار تو عطایی از روی حساب. پروردگار آسمانها و زمین و
آنچه میان آن دو است ، بخشایشگری که کس را یارای خطاب با او نیست.
روزی که روح و فرشتگان به صف می‌ایستند و سخن نگویند مگر کسی که
رحمان به او رخصت دهد و سخن راست گوید. آن روز حق است پس هر
که خواهد راه بازگشتی به سوی پروردگار خود بجوید. ما شما را از عذابی
نزدیک هشدار دادیم روزی که آدمی آنچه را با دست‌خویش پیش فرستاده
است بنگرد و کافر گوید: کاش من خاک بودم.

سوگند به فرشتگانی که به سختی جان ستانند و به فرشتگانی که جان را به
آرامی گیرند و به فرشتگانی که شناکنان شناورند پس در پیشی گرفتن
سبقت گیرنده‌اند و کار را تدبیر می‌کنند. آن روز که لرزنده بلرزد و از پی آن

لرزه‌ای افتد در آن روز دل‌هایی سخت هراسانند ، دیدگان آنها فرو افتاده ، گویند: آیا ما به زمین برمی‌گردیم ، آیا وقتی ما استخوان ریزه‌های پوسیده شدیم ، گویند: در این صورت این برگشتی زیان‌آور است. و در حقیقت آن یک فریاد است و بناگاه آنان در زمین هموار خواهند بود. پس آنگاه که آن هنگامه بزرگ دررسد آن روز است که انسان آنچه را که در پی آن کوشیده است به یاد آورد و جهنم برای هر که بیند آشکار گردد. اما هر که طغیان کرد و زندگی پست دنیا را برگزید پس جایگاه او همان آتش است. و اما کسی که از ایستادن در برابر پروردگارش هراسید و نفس خود را از هوس باز داشت پس جایگاه او همان بهشت است.

آن روز که مردان و زنان مؤمن را می‌بینی که نورشان پیشاپیششان و به جانب راستشان دوان است. امروز شما را مژده باد به باغهایی که از زیر آن نهرها روان است در آنها جاودانید این است همان کامیابی بزرگ. آن روز مردان و زنان منافق به کسانی که ایمان آورده‌اند می‌گویند: ما را مهلت دهید تا از نورتان بگیریم. گفته می‌شود باز پس برگردید و نوری درخواست کنید. آنگاه میان آنها دیواری زده می‌شود که آن را دروازه‌ای است باطنش رحمت است و ظاهرش روی به عذاب دارد. آنان را ندا درمی‌دهند آیا ما با شما نبودیم؟ می‌گویند: چرا ، ولی شما خودتان را در بلا افکندید و امروز و فردا کردید و تردید آوردید و آرزوها شما را غره کرد تا فرمان خدا آمد و مغرورکننده شما را در باره خدا بفریفت. پس امروز نه از شما و نه از کسانی که کافر شده‌اند عوضی پذیرفته نمی‌شود جایگاهتان آتش است آن سزاوار شماست و چه بد سرانجامی است.

آیا برای کسانی که ایمان آورده‌اند هنگام آن نرسیده که دل‌هایشان به یاد خدا و آن حقیقتی که نازل شده نرم گردد و مانند کسانی نباشند که از پیش بدانها کتاب داده شد و انتظار بر آنان به درازا کشید و دل‌هایشان سخت گردید و بسیاری از آنها فاسق بودند بدانید که خدا زمین را پس از مرگش زنده می‌گرداند به راستی آیات را برای شما روشن گردانیده‌ایم باشد که بیندیشید.

آنچه وعده یافته‌اید قطعاً رخ خواهد داد. پس وقتی که ستارگان محو شوند و آنگاه که آسمان بشکافد و آنگاه که کوه‌ها از جا کنده شوند و آنگاه که پیمبران به میقات آیند. برای چه روزی تعیین وقت شده است. برای روز داوری ، و تو چه دانی که روز داوری چیست. آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان؛ بروید به سوی همان چیزی که آن را تکذیب می‌کردید ، بروید به سوی دود سه شاخه ، نه سایه‌دار است و نه از شعله حفاظت می‌کند. چون کاخی شراره می‌افکند ، گویی شترانی زرد رنگند. آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان. این روزی است که دم نمی‌زنند و رخصت نمی‌یابند تا پوزش خواهند. آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان. این روز داوری است شما و پیشینیان را گرد می‌آوریم پس اگر حیلتی دارید در برابر من بسگالید. آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان. اهل تقوا در زیر سایه‌ها و بر کنار چشمه‌ساراند با هر میوه‌ای که خوش داشته باشند. به آنچه می‌کردید بخورید و بیاشامید گواراتان باد. ما نیکوکاران را چنین پاداش می‌دهیم. آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان ؛ بخورید و اندکی برخوردار شوید که شما گناهکارید. و چون به آنان گفته شود رکوع کنید به رکوع نمی‌روند. آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان.

روزی را که خدا پیامبران را گرد می آورد پس می فرماید چه پاسخی به شما داده شد می گویند: ما را هیچ دانشی نیست تویی که دانای رازهای نهانی. هنگامی را که خدا فرمود: ای عیسی پسر مریم نعمت مرا بر خود و بر مادرت به یاد آور آنگاه که تو را به روح القدس تایید کردم که در گهواره و در میانسالی با مردم سخن گفتی و آنگاه که تو را کتاب و حکمت و تورات و انجیل آموختم ... و هنگامی را که خدا فرمود: ای عیسی پسر مریم آیا تو به مردم گفتی من و مادرم را همچون دو خدا به جای خداوند پیرستید؟ گفت: منزهی تو مرا نزید که چیزی را که حق من نیست بگویم. اگر آن را گفته بودم قطعا آن را می دانستی آنچه در نفس من است تو می دانی و آنچه در ذات توست من نمی دانم چرا که تو خود دانای رازهای نهانی. جز آنچه مرا بدان فرمان دادی به آنان نگفتم؛ که خدا پروردگار من و پروردگار خود را عبادت کنید و تا وقتی در میانشان بودم بر آنان گواه بودم پس چون روح مرا گرفتی تو خود بر آنان نگهبان بودی و تو بر هر چیز گواهی. اگر عذابشان کنی آنان بندگان تواند و اگر بر ایشان ببخشایی تو خود توانا و حکیمی. خدا فرمود: این روزی است که راستگویان را راستی شان سود بخشد برای آنان باغهایی است که از زیر آن نهرها روان است همیشه در آن جاوداند خدا از آنان خشنود است و آنان از او خشنودند. این است رستگاری بزرگ.

روزی را که همه آنان را محشور می کنیم آنگاه به کسانی که شرک آورده اند می گوئیم کجایند شریکان شما که می پنداشتید؟ آنگاه عذرشان جز این نیست که می گویند: به خدا پروردگارمان سوگند که ما مشرک نبودیم. بین چگونه به خود دروغ می گویند و آنچه برمی بافتند از ایشان یاهو شد.

کسانی که لقای الهی را دروغ انگاشتند قطعاً زیان دیدند تا آنگاه که قیامت بناگاه بر آنان دررسد می‌گویند: ای دریغ بر ما بر آنچه در باره آن کوتاهی کردیم و آنان بار سنگین گناهانشان را به دوش می‌کشند چه بد است باری که می‌کشند. تنها کسانی اجابت می‌کنند که گوش شنوا دارند. و مردگان را خداوند بر خواهد انگیخت سپس به سوی او بازگردانیده می‌شوند. و کلیدهای غیب تنها نزد اوست جز او کسی آن را نمی‌داند. و آنچه در خشکی و دریاست می‌داند و هیچ برگی فرو نمی‌افتد مگر آن را می‌داند و هیچ دانه‌ای در تاریکیهای زمین و هیچ تر و خشکی نیست مگر اینکه در کتابی روشن است. و اوست کسی که شبانگاه روح شما را می‌گیرد و آنچه را در روز به دست آورده‌اید می‌داند سپس شما را در آن بیدار می‌کند تا هنگامی معین به سر آید آنگاه بازگشت شما به سوی اوست سپس شما را به آنچه انجام می‌داده‌اید آگاه خواهد کرد. و اوست که بر بندگانش قاهر است و نگهبانانی بر شما می‌فرستد تا هنگامی که یکی از شما را مرگ فرا رسد فرشتگان ما جانش بستانند در حالی که کوتاهی نمی‌کنند آنگاه به سوی خداوند مولای بحقشان برگردانیده شوند. آگاه باشید که داوری از آن اوست و او سریعترین حساب‌رسان است.

هنگامی که عذاب ما بر آنان آمد سخنشان جز این نبود که گفتند: راستی که ما ستمکار بودیم. پس قطعاً از کسانی که به سوی آنان فرستاده شده‌اند خواهیم پرسید و قطعاً از فرستادگان نیز خواهیم پرسید. و از روی دانش به آنان گزارش خواهیم داد و ما غایب نبوده‌ایم. و در آن روز سنجش درست است. پس هر کس میزانهای او گران باشد آنان خود رستگارانند. و هر کس

میزانهای او سبک باشد پس آنانند که به خود زیان زده‌اند چرا که به آیات ما ستم کرده‌اند. و برای هر امتی اجلی است پس چون اجلشان فرا رسد نه ساعتی آن را پس اندازند و نه پیش.

ای فرزندان آدم چون پیامبرانی از خودتان برای شما بیایند و آیات مرا بر شما بخوانند پس هر کس به پرهیزگاری و صلاح گراید نه بیمی بر آنان خواهد بود و نه اندوهگین می شوند. و کسانی که آیات ما را دروغ انگاشتند و از پذیرش آنها تکبر ورزیدند آنان همدم آتشند و در آن جاودانند. پس کیست ستمکارتر از آن کس که بر خدا دروغ بندد یا آیات او را تکذیب کند. اینان کسانی هستند که نصیبشان از آنچه مقرر شده به ایشان خواهد رسید تا آنگاه که فرشتگان ما به سراغشان بیایند که جانشان بستانند می‌گویند: آنچه غیر از خدا می‌خواندید کجاست؟ می‌گویند: از ما ناپدید شدند و علیه خود گواهی می‌دهند که آنان کافر بودند. می‌فرماید: در میان امتیاهی از جن و انس که پیش از شما بوده‌اند داخل آتش شوید هر بار که امتی درآید همکیشان خود را لعنت کند تا وقتی که همگی در آن به هم پیوندند. پیروانشان در باره پیشوایانشان می‌گویند: پروردگارا اینان ما را گمراه کردند پس دو برابر عذاب آتش به آنان بده. می‌فرماید برای هر کدام دو چندان است ولی شما نمی‌دانید. و پیشوایانشان به پیروانشان می‌گویند: شما را بر ما امتیازی نیست پس به سزای آنچه به دست می‌آوردید عذاب را بچشید.

در حقیقت کسانی که آیات ما را دروغ شمردند و از آنها تکبر ورزیدند درهای آسمان را برایشان نمی‌گشایند و در بهشت در نمی‌آیند مگر آنکه شتر در سوراخ سوزن داخل شود و بدینسان بزهکاران را کیفر می‌دهیم. برای آنان

از جهنم بستری و از بالایشان پوششهاست و این گونه بیدادگران را سزا می‌دهیم. و کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند - هیچ کسی را جز به قدر توانش تکلیف نمی‌کنیم - آنان همدم بهشتند ، در آن جاودانند. و هر گونه کینه‌ای را از سینه‌هایشان می‌زداییم از زیرشان نهرها جاری است و می‌گویند: ستایش خدایی را که ما را بدین هدایت نمود و اگر خدا ما را رهبری نمی‌کرد ما خود هدایت نمی‌یافتیم در حقیقت فرستادگان پروردگار ما حق را آوردند و به آنان ندا داده می‌شود که این همان بهشتی است که آن را به آنچه انجام می‌دادید میراث یافته‌اید. و بهشتیان دوزخیان را آواز می‌دهند که ما آنچه را پروردگارمان به ما وعده داده بود درست یافتیم آیا شما آنچه را پروردگارتان وعده کرده بود راست و درست یافتید؟ می‌گویند آری. پس آواز دهنده‌ای میان آنان آواز درمی‌دهد که لعنت خدا بر ستمکاران باد. همانان که از راه خدا باز می‌دارند و آن را کج می‌خواهند و آنها آخرت را منکرند. و میان آن دو گروه حایلی است و بر اعراف مردانی هستند که هر یک را از سیمایشان می‌شناسند و بهشتیان را که هنوز وارد آن نشده و امید دارند آواز می‌دهند که سلام بر شما. و چون چشمانشان به سوی دوزخیان گردانیده شود می‌گویند: پروردگارا ما را در زمره گروه ستمکاران قرار مده. و اهل اعراف مردانی را که آنان را از سیمایشان می‌شناسند ندا می‌دهند و می‌گویند: جمعیت شما و آن گردنکشی که می‌کردید به حال شما سودی نداشت. آیا اینان همان کسان نبودند که سوگند یاد می‌کردید که خدا آنان را به رحمتی نخواهد رسانید. به بهشت درآید نه بیمی بر شماست و نه اندوهگین می‌شوید. و دوزخیان بهشتیان را آواز می‌دهند که از آن آب یا از آنچه خدا روزی شما

کرده بر ما فرو ریزید. می‌گویند: خدا آنها را بر کافران حرام کرده است. همانان که دین خود را سرگرمی و بازی پنداشتند و زندگی دنیا مغرورشان کرد. پس همان گونه که آنان دیدار امروز خود را از یاد بردند و آیات ما را انکار می‌کردند ما امروز آنان را از یاد می‌بریم. و در حقیقت ما برای آنان کتابی آوردیم که آن را از روی دانش روشن و شیوایش ساخته‌ایم و برای گروهی که ایمان می‌آورند هدایت و رحمتی است. آیا جز در انتظار تاویل آنند روزی که تاویلش فرا رسد کسانی که آن را پیش از آن به فراموشی سپرده‌اند می‌گویند: حقا فرستادگان پروردگار ما حق را آوردند پس آیا ما را شفاعتگرانی هست که برای ما شفاعت کنند یا بازگردانیده شویم تا غیر از آنچه انجام می‌دادیم انجام دهیم. به راستی که به خویشتن زیان زدند و آنچه را به دروغ می‌ساختند از کف دادند.

فرعون روز قیامت پیشاپیش قومش می‌رود و آنان را به آتش درمی‌آورد و چه ورودگاه بدی برای واردان است. روزی که چون فرا رسد هیچ کس جز به اذن وی سخن نگوید. آنگاه بعضی از آنان تیره‌بختند و برخی نیکبخت. و اما کسانی که تیره‌بخت شده‌اند در آتش فریاد و ناله‌ای دارند. تا آسمانها و زمین برجاست در آن ماندگار خواهند بود مگر آنچه پروردگارت بخواهد زیرا پروردگار تو همان کند که خواهد. و اما کسانی که نیکبخت شده‌اند تا آسمانها و زمین برجاست در بهشت جاودانند مگر آنچه پروردگارت بخواهد. بخششی است که بریدنی نیست.

روزی که خداوند همه آنان را بر می‌انگیزد و به آنچه کرده‌اند آگاهشان می‌گرداند - خدا برشمرده است - و حال آنکه آنها آن را فراموش کرده‌اند و

خدا بر هر چیزی گواه است. روزی که خدا همه آنان را برمی‌انگیزد همان‌گونه که برای شما سوگند یاد می‌کردند برای او سوگند یاد می‌کنند و چنان پندارند که حق به جانب آنهاست. آگاه باش که آنان همان دروغگویانند. بگو نمی‌دانم آنچه را که وعده داده شده‌اید نزدیک است یا پروردگارم برای آن زمانی نهاده است. دانای نهان است و کسی را بر غیب خود آگاه نمی‌کند.

باز گشت همه شما به سوی اوست وعده خدا حق است هموست که آفرینش را آغاز می‌کند سپس آن را باز می‌گرداند تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند به عدالت پاداش دهد و کسانی که کفر ورزیده‌اند به سزای کفرشان شربتی از آب جوشان و عذابی پر درد خواهند داشت. (دوزخ پیش روی اوست و به او آبی چرکین نوشانده می‌شود. آن را جرعه جرعه می‌نوشد و نمی‌تواند آن را فرو برد و مرگ از هر جانبی به سویش می‌آید ولی نمی‌میرد و عذابی سنگین به دنبال دارد.) و روزی را که همه آنان را گرد می‌آوریم آنگاه به کسانی که شرک ورزیده‌اند می‌گوییم شما و شریکانتان بر جای خود باشید پس میان آنها جدایی می‌افکنیم و شریکان آنان می‌گویند: در حقیقت شما ما را نمی‌پرستیدید و گواهی خدا میان ما و میان شما بس است به راستی ما از عبادت شما بی‌خبر بودیم. آنجاست که هر کسی آنچه را از پیش فرستاده است می‌آزماید و به سوی خدا مولای حقیقی خود بازگردانیده می‌شوند و آنچه به دروغ برمی‌ساخته‌اند از دستشان به در می‌رود.

خدا را از آنچه ستمکاران می‌کنند غافل مپندار جز این نیست که آنان را برای روزی به تاخیر می‌اندازد که چشمها در آن خیره می‌شود. شتابان سر

برداشته و چشم بر هم نمی‌زنند و دل‌هایشان تهی است. و مردم را از روزی که عذاب بر آنان می‌آید بترسان پس آنان که ستم کرده‌اند می‌گویند: پروردگارا ما را تا چندی مهلت بخش تا دعوت تو را پاسخ گوئیم و از فرستادگان پیروی کنیم. مگر شما پیش از این سوگند نمی‌خوردید که شما را فناپی نیست. پس می‌پندار که خدا وعده خود را به پیامبرانش خلاف می‌کند که خدا شکست‌ناپذیر انتقام‌گیرنده است. روزی که زمین به غیر این زمین و آسمانها مبدل گردد و در برابر خدای یگانه قهار ظاهر شوند. و گناهکاران را در آن روز می‌بینی که با هم در زنجیرها بسته شده‌اند؛ تن‌پوش‌هایشان از قطران است و چهره‌هایشان را آتش می‌پوشاند. تا خدا به هر کس هر چه به دست آورده است جزا دهد که خدا زودشمار است.

روز قیامت بار گناهان خود را تمام بردارند و بخشی از بار گناهان کسانی را که ندانسته آنان را گمراه می‌کنند. آگاه باشید چه بد باری را می‌کشند. روز قیامت آنان را رسوا می‌کند و می‌گوید کجایند آن شریکان من که در باره آنها مخالفت می‌کردید کسانی که به آنان علم داده شده است می‌گویند در حقیقت امروز رسوایی و خواری بر کافران است. همانان که فرشتگان جانشان را می‌گیرند در حالی که بر خود ستمکار بوده‌اند پس از در تسلیم درمی‌آیند؛ ما هیچ کار بدی نمی‌کردیم. آری خدا به آنچه می‌کردید داناست پس از درهای دوزخ وارد شوید و در آن همیشه بمانید و حقا که چه بد است جایگاه متکبران. و به کسانی که تقوا پیشه کردند گفته شود پروردگارتان چه نازل کرد؟ می‌گویند: خوبی. برای کسانی که در این دنیا نیکی کردند نیکویی است و قطعاً سرای آخرت بهتر است و چه نیکوست سرای پرهیزگاران.

بهشتهای عدن که در آن داخل می شوند رودها از زیر آنها روان است در آنجا هر چه بخواهند برای آنان است. خدا این گونه پرهیزگاران را پاداش می دهد. همان کسانی که فرشتگان جانشان را در حالی که پاکند می ستانند می گویند: درود بر شما باد ، به آنچه انجام می دادید به بهشت درآیید. و روزی را که در هر امتی گواهی از خودشان برایشان برانگیزیم و تو را بر این گواه آوریم و کتاب قرآن را که روشنگر هر چیزی است و برای مسلمانان رهنمود و رحمت و بشارتگری است بر تو نازل کردیم.

بین چگونه برای تو مثلها زدند و گمراه شدند در نتیجه راه به جایی نمی توانند ببرند و گفتند آیا وقتی استخوان و خاک شدیم به آفرینشی جدید برانگیخته می شویم. بگو سنگ باشید یا آهن یا آفریده ای از آنچه در خاطر شما بزرگ می نماید. پس خواهند گفت چه کسی ما را باز می گرداند. بگو همان کس که نخستین بار شما را پدید آورد. سرهای خود را به طرف تو تکان می دهند و می گویند: آن کی خواهد بود؟ بگو شاید که نزدیک باشد.

روزی را که کوهها را به حرکت درمی آوریم و زمین را آشکار می بینی و آنان را گرد می آوریم و هیچ یک را فرو گذار نمی کنیم. و ایشان به صف بر پروردگارت عرضه می شوند؛ به راستی همان گونه که نخستین بار شما را آفریدیم به سوی ما آمدید بلکه پنداشتید هرگز برای شما موعدی مقرر قرار نخواهیم داد. و کارنامه نهاده می شود آنگاه بزهکاران را از آنچه در آن است بیمناک می بینی و می گویند: ای وای بر ما این چه نامه ای است که هیچ کوچک و بزرگی را فرو نگذاشته جز اینکه همه را به حساب آورده است و

آنچه را انجام داده‌اند حاضر یابند و پروردگار تو به هیچ کس ستم روا نمی‌دارد.

روزی را که می‌گوید: آنهایی را که شریکان من پنداشتید ندا دهید، پس آنها را بخوانند و اجابتشان نکنند و ما میان آنان ورطه‌ای قرار دهیم. و گناهکاران آتش را می‌بینند و درمی‌یابند که در آن خواهند افتاد و از آن راه گریزی نیابند. و در آن روز آنان را رها می‌کنیم تا موج‌آسا بعضی با برخی درآمیزند و در صور دمیده شود، همه آنها را گرد خواهیم آورد. و آن روز جهنم را آشکارا به کافران بنماییم. همان کسانی که چشمانشان از یاد من در پرده بود و توانایی شنیدن نداشتند. آیا کسانی که کفر ورزیده‌اند پنداشته‌اند که به جای من بندگانم را سرپرست بگیرند؟ ما جهنم را آماده کرده‌ایم تا جایگاه پذیرایی کافران باشد؛ این جهنم سزای آنان است چرا که کافر شدند و آیات من و پیامبرانم را به ریشخند گرفتند. بی‌گمان کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند باغهای فردوس جایگاه پذیرایی آنان است. جاودانه در آن خواهند بود و از آنجا درخواست انتقال نمی‌کنند.

در حقیقت قیامت فرارسنده است می‌خواهم آن را پوشیده دارم تا هر کسی به آنچه می‌کوشد جزا یابد. پس هرگز نباید کسی که به آن ایمان ندارد و از هوس خویش پیروی کرده است تو را از آن باز دارد که هلاک خواهی شد. هر کس از آن روی برتابد روز قیامت بار گناهی بر دوش می‌گیرد. پیوسته در آن می‌ماند و چه بد باری روز قیامت خواهند داشت. روزی که در صور دمیده می‌شود و در آن روز مجرمان را کبودچشم برمی‌انگیزیم.

میان خود به طور پنهانی با یکدیگر می گویند: شما جز ده نمانده اید. ما داناتریم به آنچه می گویند آنگاه که نیک آیین ترین آنان می گوید: جز یک روز بیش نمانده اید. و از تو در باره کوهها می پرسند بگو پروردگارم آنها را ریز ریز خواهد ساخت. پس آنها را پهن و هموار خواهد کرد. نه در آن کژی می بینی و نه ناهمواری. در آن روز داعی را که هیچ انحرافی در او نیست پیروی می کنند و صداها در مقابل رحمان خاشع می گردد و جز صدایی آهسته نمی شنوی. در آن روز شفاعت سود نبخشد مگر کسی را که رحمان اجازه دهد و سخنش او را پسند آید. آنچه را که آنان در پیش دارند و آنچه را که پشت سر گذاشته اند می داند و حال آنکه ایشان بدان دانشی ندارند. و چهره ها برای آن زنده پاینده خضوع می کنند و آن کس که ظلمی بر دوش دارد نومید می ماند. و هر کس کارهای شایسته کند در حالی که مؤمن باشد نه از ستمی می هراسد و نه از کاسته شدن. و هر کس از یاد من دل بگرداند در حقیقت زندگی تنگ خواهد داشت و روز رستاخیز او را نابینا محسوس می کنیم. می گوید: پروردگارا چرا مرا نابینا محسوس کردی با آنکه بینا بودم. می فرماید همان طور که نشانه های ما بر تو آمد و آن را به فراموشی سپردی امروز همان گونه فراموش می شوی. و این گونه هر که را به افراط گراییده و به نشانه های پروردگارش نگرویده است سزا می دهیم و قطعا شکنجه آخرت سخت تر و پایدارتر است.

برای مردم حسابشان نزدیک شده است و آنان در بی خبری رویگردانند. انسان از شتاب آفریده شده است ، به زودی آیاتم را به شما نشان می دهم پس به شتاب از من مخواهید. و می گویند: اگر راست می گوید این وعده کی

خواهد بود؟ کاش آنان که کافر شده‌اند می‌دانستند آنگاه که آتش را نه از چهره‌های خود و نه از پشتشان باز نمی‌توانند داشت و خود مورد حمایت قرار نمی‌گیرند چه حالی خواهند داشت. بلکه به طور ناگهانی به آنان می‌رسد و ایشان را بهت زده می‌کند که نه می‌توانند آن را برگردانند و نه به آنان مهلت داده می‌شود. و اگر شمه‌ای از عذاب پروردگارت به آنان برسد خواهند گفت: ای وای بر ما که ستمکار بودیم. و ترازوهای داد را در روز رستاخیز می‌نهیم پس هیچ کس چیزی ستم نمی‌بیند و اگر هموزن دانه خردلی باشد آن را می‌آوریم و کافی است که ما حسابرس باشیم.

و عده حق نزدیک گردد ناگهان دیدگان کسانی که کفر ورزیده‌اند خیره می‌شود؛ ای وای بر ما که از این در غفلت بودیم بلکه ما ستمگر بودیم. در حقیقت شما و آنچه غیر از خدا می‌پرستید هیزم دوزخید شما در آن وارد خواهید شد. اگر اینها خدایانی بودند در آن وارد نمی‌شدند و حال آنکه جملگی در آن ماندگارند. برای آنها در آنجا ناله‌ای زار است و در آنجا نمی‌شنوند. بی‌گمان کسانی که قبلاً از جانب ما به آنان وعده نیکو داده شده است از آن دور داشته خواهند شد. صدای آن را نمی‌شنوند و آنان در میان آنچه دل‌هایشان بخواهد جاودانند. دلهره بزرگ آنان را غمگین نمی‌کند و فرشتگان از آنها استقبال می‌کنند؛ این همان روزی است که به شما وعده می‌دادند. روزی که آسمان را همچون در پیچیدن صفحه نامه‌ها در می‌پیچیم همان گونه که بار نخست آفرینش را آغاز کردیم دوباره آن را باز می‌گردانیم ، وعده‌ای است بر عهده ما که ما انجام‌دهنده آنیم.

ای مردم از پروردگار خود پروا کنید چرا که زلزله رستاخیز امری هولناک است. روزی که آن را ببینید هر شیردهنده‌ای آن را که شیر می‌دهد فرو می‌گذارد و هر آبستنی بار خود را فرو می‌نهد و مردم را مست می‌بینی و حال آنکه مست نیستند ولی عذاب خدا شدید است.

ای مردم اگر در باره برانگیخته شدن در شکید پس بدانید که ما شما را از خاک آفریده‌ایم سپس از نطفه سپس از علقه آنگاه از مضغه دارای خلقت کامل و خلقت ناقص تا قدرت خود را بر شما روشن گردانیم و آنچه را اراده می‌کنیم تا مدتی معین در رحمها قرار می‌دهیم آنگاه شما را کودک برون می‌آوریم سپس حیات شما را ادامه می‌دهیم تا به حد رشدتان برسید و برخی از شما می‌میرد و برخی از شما به غایت پیری می‌رسد به گونه‌ای که پس از دانستن چیزی نمی‌داند و زمین را خشکیده می‌بینی ، و چون آب بر آن فرود آوریم به جنبش درمی‌آید و نمو می‌کند و از هر نوع نیکو می‌رویاند. این بدان سبب است که خدا خود حق است و اوست که مردگان را زنده می‌کند و اوست که بر هر چیزی تواناست. و آنکه رستاخیز آمدنی است ، شکی در آن نیست و در حقیقت خداست که کسانی را که در گورهایند برمی‌انگیزد. و کسانی که کفر ورزیده‌اند همواره از آن در تردیدند تا بناگاه قیامت برای آنان فرا رسد یا عذاب روزی بدفرجام به سراغشان بیاید. در آن روز پادشاهی از آن خداست میان آنان داوری می‌کند و کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند در باغهای پرناز و نعمت خواهند بود. و کسانی که کفر ورزیده و نشانه‌های ما را دروغ پنداشته‌اند برای آنان عذابی خفت‌آور خواهد بود. خدا

روز قیامت در مورد آنچه با یکدیگر در آن اختلاف می کردید داوری خواهد کرد.

به یقین انسان را از عصاره‌ای از گل آفریدیم سپس او را نطفه‌ای در جایگاهی استوار قرار دادیم آنگاه نطفه را به صورت علقه درآوردیم پس آن علقه را مضغه گردانیدیم و آنگاه مضغه را استخوانهایی ساختیم بعد استخوانها را با گوشتی پوشانیدیم آنگاه آفرینشی دیگر پدید آوردیم. آفرین باد بر خدا که بهترین آفرینندگان است. بعد از این قطعا خواهید مرد. آنگاه شما در روز رستاخیز برانگیخته خواهید شد. پس آنگاه که در صور دمیده شود ، میانشان نسبت خویشاوندی وجود ندارد و از یکدیگر نمی‌پرسند. پس کسانی که کفه میزان آنان سنگین باشد ایشان رستگارانند و کسانی که کفه میزانشان سبک باشد آنان به خویشتن زیان زده ، همیشه در جهنم می‌مانند. آتش چهره آنها را می‌سوزاند و آنان در آنجا ترش‌رویند؛ آیا آیات من بر شما خوانده نمی‌شد و آن را مورد تکذیب قرار نمی‌دادید؟ می‌گویند: پروردگارا شقاوت ما بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. پروردگارا ما را از اینجا بیرون بر پس اگر باز هم برگشتیم در آن صورت ستمگر خواهیم بود. می‌فرماید: در آن گم شوید و با من سخن مگویید. در حقیقت دسته‌ای از بندگان من بودند که می‌گفتند پروردگارا ایمان آوردیم بر ما ببخشای و به ما رحم کن - تو بهترین مهربانی - ، و شما آنان را به ریشخند گرفتید تا یاد مرا از خاطرتان بردند و شما بر آنان می‌خندیدید. من امروز به آنکه صبر کردند بدانان پاداش دادم. آری ایشانند که رستگارانند. می‌فرماید: چه مدت به عدد سالها در زمین ماندید؟

می‌گویند: یک روز یا پاره‌ای از یک روز ماندیم ، از شمار گران بپرس.
می‌فرماید: جز اندکی درنگ نکردید کاش شما می‌دانستید.

آیا پنداشتید که شما را بیهوده آفریده‌ایم و اینکه شما به سوی ما بازگردانیده نمی‌شوید. بلکه رستاخیز را دروغ خواندند و برای هر کس که رستاخیز را دروغ خواند آتش سوزان آماده کرده‌ایم. چون از فاصله‌ای دور آنان را ببیند خشم و خروشی از آن می‌شنوند و چون آنان را در تنگنایی از آن به زنجیر کشیده بیندازند آنجاست که مرگ را می‌خواهند؛ امروز یک بار هلاک خود را میخواهید و بسیار هلاک خود را بخواهید. و روزی که آنان را با آنچه به جای خدا می‌پرستند محشور می‌کند پس می‌فرماید: آیا شما پیامبران ، این بندگان مرا به بیراهه کشانید یا خود گمراه شدند؟ می‌گویند: منزه‌ی تو ، ما را نسزد که جز تو دوستی برای خود بگیریم ولی تو آنان و پدرانشان را برخوردار کردی تا یاد تو را فراموش کردند و گروهی هلاک شده بودند. قطعا در آنچه می‌گفتید شما را تکذیب کردند در نتیجه نه می‌توانید دفع کنید و نه یاری نمایید. و هر کس از شما شرک ورزد عذابی سهمگین به او می‌چشانیم. و به هر گونه کاری که کرده‌اند می‌پردازیم و آن را گردی پراکنده می‌سازیم. آن روز جایگاه اهل بهشت بهتر و استراحتگاهشان نیکوتر است. و روزی که آسمان با ابری سپید از هم می‌شکافد و فرشتگان نزول یابند آن روز فرمانروایی بحق از آن رحمان است و روزی است که بر کافران بسی دشوار است. و روزی است که ستمکار دستهای خود را می‌گزد ، می‌گوید: ای کاش با پیامبر راهی برمی‌گرفتم. ای وای! کاش فلانی را دوست نگرفته بودم. او مرا

به گمراهی کشانید پس از آنکه قرآن به من رسیده بود و شیطان همواره فروگذارنده انسان است.

در حقیقت به تکذیب پرداختند و به زودی خبر آنچه که بدان ریشخند می کردند بدیشان خواهد رسید. و روزی که مردم برانگیخته می شوند رسوایم مکن. روزی که هیچ مال و فرزندی سود نمی دهد مگر کسی که دلی پاک به سوی خدا بیاورد.

بهشت برای پرهیزگاران نزدیک می گردد و جهنم برای گمراهان نمودار می شود و به آنان گفته می شود آنچه جز خدا می پرستیدید کجایند؟ آیا یاریتان می کنند یا خود را یاری می دهند؟ پس آنها و همه گمراهان در آن افکنده می شوند و همه سپاهیان ابلیس. آنها در آنجا با یکدیگر ستیزه می کنند، می گویند: سوگند به خدا که ما در گمراهی آشکاری بودیم آنگاه که شما را با پروردگار جهانیان برابر می کردیم - و جز تباهکاران ما را گمراه نکردند در نتیجه شفاعتگرانی نداریم، و نه دوستی نزدیک، و ای کاش که بازگشتی برای ما بود و از مؤمنان می شدیم. این گونه در دلهای گناهکاران راه می دهیم که به آن نگروند تا عذاب پردرد را ببینند که به طور ناگهانی در حالی که بی خبرند بدیشان برسد و بگویند: آیا مهلت خواهیم یافت؟

هر که در آسمانها و زمین است جز خدا غیب را نمی شناسند و نمی دانند کی برانگیخته خواهند شد. بلکه علم آنان در باره آخرت نارساست. بلکه ایشان در باره آن تردید دارند. بلکه آنان در مورد آن کور شدند. و کسانی که کفر ورزیدند گفتند: آیا وقتی ما و پدرانمان خاک شدیم آیا حتما بیرون آورده

می‌شویم؟ در حقیقت این را به ما و پدرانمان قبلا وعده داده‌اند. این جز افسانه‌های پیشینیان نیست.

بگو در زمین بگردید و بنگرید فرجام گنه‌پیشگان چگونه بوده است. و بر آنان غم مخور و از آنچه مکر می‌کنند تنگدل مباش. و می‌گویند: اگر راست می‌گویید این وعده کی خواهد بود؟ بگو شاید برخی از آنچه را به شتاب می‌خواهید در پی شما باشد. و چون قول بر ایشان واجب گردد جنبه‌ای را از زمین برای آنان بیرون می‌آوریم که با ایشان سخن گوید؛ که مردم به نشانه‌های ما یقین نداشتند. و آن روز که از هر امتی گروهی از کسانی را که آیات ما را تکذیب کرده‌اند محشور می‌گردانیم پس آنان نگاه داشته می‌شوند تا همه به هم پیوندند. تا چون بیایند می‌فرماید: آیا نشانه‌های مرا به دروغ گرفتید و حال آنکه از نظر علم بدانها احاطه نداشتید؟ آیا چه می‌کردید؟

و به کیفر آنکه ستم کردند حکم عذاب بر آنان واجب گردد. در نتیجه ایشان دم برنیارند. آیا ندیده‌اند که ما شب را قرار داده‌ایم تا در آن بیاسیند و روز را روشنی بخش. قطعا در این برای مردمی که ایمان می‌آورند مایه‌های عبرت است. و روزی که در صور دمیده شود؛ پس هر که در آسمانها و هر که در زمین است به هراس افتد مگر آن کس که خدا بخواهد و جملگی با زبونی روبه سوی او آورند.

آیا کسی که وعده نیکو به او داده‌ایم و او به آن خواهد رسید مانند کسی است که از کالای زندگی دنیا بهره‌مندش گردانیده‌ایم؟ او روز قیامت از احضارشدگان است. روزی را که آنان را ندا می‌دهد و می‌فرماید: آن شریکان من که می‌پنداشتید کجایند؟ آنان که حکم بر ایشان واجب آمده می‌گویند:

پروردگارا اینانند کسانی که گمراه کردیم - گمراهشان کردیم همچنانکه خود گمراه شدیم - از آنان به سوی تو بیزاری می‌جوئیم ، ما را نمی‌پرستیدند بلکه پندار خود را دنبال می‌کردند. و گفته می‌شود: شریکان خود را فرا خوانید. ولی پاسخشان نمی‌دهند و عذاب را می‌بینند. ای کاش هدایت یافته بودند. و روزی را که آنان را ندا درمی‌دهد و می‌فرماید: فرستادگان را چه پاسخ دادید؟ پس در آن روز اخبار بر ایشان پوشیده گردد و از یکدیگر نمی‌توانند پرسند. و روزی را که ندایشان می‌کند و می‌فرماید: آن شریکان که می‌پنداشتید کجایند؟ و از میان هر امتی گواهی بیرون می‌کشیم و می‌گوییم برهان خود را بیاورید. پس بدانند که حق از آن خداست و آنچه برمی‌بافتند از دستشان می‌رود.

قطعا خدا کسانی را که ایمان آورده‌اند می‌شناسد و یقیناً منافقان را نیز می‌شناسد. و کسانی که کافر شده‌اند به کسانی که ایمان آورده‌اند می‌گویند راه ما را پیروی کنید و گناهانتان به گردن ما و چیزی از گناهانشان را به گردن نخواهند گرفت. قطعا آنان دروغگویانند. و قطعا بارهای گران خودشان و بارهای گران را با بارهای گران خود برخواهند گرفت و مسلماً روز قیامت از آنچه به دروغ برمی‌بستند پرسیده خواهند شد. آیا ندیده‌اند که خدا چگونه آفرینش را آغاز می‌کند سپس آن را باز می‌گرداند. در حقیقت این بر خدا آسان است.

در زمین بگردید و بنگرید چگونه آفرینش را آغاز کرده است سپس خداست که نشاء آخرت را پدید می‌آورد، خداست که بر هر چیزی تواناست. هر که را بخواهد عذاب و هر که را بخواهد رحمت می‌کند و به سوی او بازگردانیده می‌شوید. و از تو به شتاب درخواست عذاب دارند و اگر سرآمدی معین نبود قطعا عذاب به آنان می‌رسید و بی‌آنکه خبردار شوند غافلگیرشان می‌کرد. و شتابزده از تو عذاب می‌خواهند و حال آنکه جهنم قطعا بر کافران احاطه دارد. آن روز که عذاب از بالای آنها و از زیر پاهایشان آنها را فرو گیرد و می‌فرماید: آنچه را می‌کردید بچشید.

وعده خداست. خدا وعده‌اش را خلاف نمی‌کند ولی بیشتر مردم نمی‌دانند. از زندگی دنیا ظاهری را می‌شناسند و حال آنکه از آخرت غافلند. آیا در خودشان به تفکر نپرداخته‌اند. خداوند آسمانها و زمین و آنچه را که میان آن دو است جز به حق و تا هنگامی معین نیافریده است و بسیاری از مردم لقای پروردگارشان را سخت منکرند. آیا در زمین نگردیده‌اند تا ببینند فرجام

کسانی که پیش از آنان بودند چگونه بوده است. آنها بس نیرومندتر از ایشان بودند و زمین را زیر و رو کردند و بیش از آنچه آنها آبادش کردند آن را آباد ساختند و پیامبرانشان دلایل آشکار برایشان آوردند بنابراین خدا بر آن نبود که بر ایشان ستم کند لیکن خودشان بر خود ستم می کردند. آنگاه فرجام کسانی که بدی کردند بدتر بود. چرا که آیات خدا را تکذیب کردند و آنها را به ریشخند می گرفتند.

خداست که آفرینش را آغاز و سپس آن را تجدید می کند آنگاه به سوی او بازگردانیده می شوید. و روزی که قیامت برپا شود مجرمان نومید می گردند و برای آنان از شریکانشان شفیعانی نیست و خود منکر شریکان خود می شوند. و روزی که رستاخیز برپا گردد آن روز پراکنده می شوند. اما کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند در گلستانی شادمان می گردند. و اما کسانی که کافر شده و آیات ما و دیدار آخرت را به دروغ گرفته اند ، پس آنان در عذاب حاضر آیند. و از نشانه های او این است که آسمان و زمین به فرمانش برپایند پس چون شما را با یک بار خواندن فرا خواند بناگاه خارج می شوید. و هر که در آسمانها و زمین است از آن اوست همه او را گردن نهاده اند. و اوست آن کس که آفرینش را آغاز می کند و باز آن را تجدید می نماید و این بر او آسانتر است و در آسمانها و زمین نمونه والا از آن اوست و اوست شکست ناپذیر سنجیده کار. و روزی که رستاخیز برپا شود مجرمان سوگند یاد می کنند که جز ساعتی درنگ نکرده اند. این گونه به دروغ کشانیده می شدند. و کسانی که دانش و ایمان یافته اند می گویند: قطعا شما در کتاب خدا تا روز رستاخیز مانده اید و این روز رستاخیز است ولی شما خودتان نمی دانستید. و در

چنین روزی پوزش آنان که ستم کرده‌اند سود نمی‌بخشد و بازگشت به سوی حق از آنان خواسته نمی‌شود.

ای مردم از پروردگارتان پروا بدارید و بترسید از روزی که هیچ پدری به کار فرزندش نمی‌آید و هیچ فرزندی به کار پدرش نخواهد آمد. آری وعده خدا حق است زنه‌ار تا این زندگی دنیا شما را نفریبد و زنه‌ار تا شیطان شما را مغرور نسا‌زد. در حقیقت خداست که علم قیامت نزد اوست و باران را فرو می‌فرستد و آنچه را که در رحمهاست می‌داند و کسی نمی‌داند فردا چه به دست می‌آورد و کسی نمی‌داند در کدامین سرزمین می‌میرد در حقیقت خداست که دانای آگاه است.

خدا کسی است که آسمانها و زمین و آنچه را که میان آن دو است در شش هنگام آفرید آنگاه بر عرش استیلا یافت. برای شما غیر از او سرپرست و شفاعتگری نیست آیا باز هم پند نمی‌گیرید. کار را از آسمان تا زمین اداره می‌کند آنگاه در روزی که مقدارش آن چنان که شما برمی‌شمارید هزار سال است به سوی او بالا می‌رود. و گفتند: آیا وقتی در زمین گم شدیم آیا ما در خلقت جدیدی خواهیم بود؟ بلکه آنها به لقای پروردگارشان کافرند. بگو فرشته مرگی که بر شما گمارده شده جانتان را می‌ستاند آنگاه به سوی پروردگارتان بازگردانیده می‌شوید. و کاش هنگامی را که مجرمان پیش پروردگارشان سرهاشان را به زیر افکنده‌اند می‌دیدید؛ پروردگارا دیدیم و شنیدیم ما را بازگردان تا کار شایسته کنیم چرا که ما یقین داریم. و اگر می‌خواستیم حتماً به هر کسی هدایتش را می‌دادیم لیکن سخن من محقق گردیده که هر آینه جهنم را از همه جنیان و آدمیان خواهم آکنده. پس به آنکه

دیدار این روزتان را از یاد بردید بچشید ما فراموشتان کردیم و به آنچه انجام می‌دادید عذاب جاودان را بچشید.

در حقیقت پروردگار تو خود روز قیامت در آنچه با یکدیگر در باره آن اختلاف می‌کردند میانشان داوری خواهد کرد.

خدا کافران را لعنت کرده و برای آنها آتش فروزانی آماده کرده است. جاودانه در آن می‌مانند، نه یاری می‌یابند و نه یاری. روزی که چهره‌هایشان را در آتش زیرورو می‌کنند می‌گویند: ای کاش ما خدا را فرمان می‌بردیم و پیامبر را اطاعت می‌کردیم. و می‌گویند: پروردگارا ما رؤسا و بزرگتران خویش را اطاعت کردیم و ما را از راه به در کردند. پروردگارا آنان را دو چندان عذاب ده و لعنتشان کن لعنتی بزرگ.

کسانی که کافر شدند گفتند: رستاخیز برای ما نخواهد آمد. بگو چرا، سوگند به پروردگارم که حتما برای شما خواهد آمد. همان دانای نهان که هموزن ذره‌ای نه در آسمانها و نه در زمین از وی پوشیده نیست و نه کوچکتر از آن و نه بزرگتر از آن است مگر اینکه در کتابی روشن است تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند به پاداش رساند. آنانند که آمرزش و روزی خوش برایشان خواهد بود. و کسانی که در آیات ما کوشش می‌ورزند که ما را درمانده کنند برایشان عذابی از بلایی دردناک باشد. و شفاعتگری در پیشگاه او سود نمی‌بخشد مگر برای آن کس که به وی اجازه دهد. تا چون هراس از دل‌هایشان برطرف شود می‌گویند: پروردگارتان چه فرمود؟ می‌گویند: حقیقت، و هموست بلندمرتبه و بزرگ. بگو پروردگارمان ما و شما را جمع خواهد کرد سپس میان ما به حق داوری می‌کند و اوست

داور دانا. و می گویند: اگر راست می گویند این وعده چه وقت است؟ بگو
میعاد شما روزی است که نه ساعتی از آن پس توانید رفت و نه پیشی توانید
جست. و ای کاش بیدادگران را هنگامی که در پیشگاه پروردگارشان
بازداشت شده اند می دیدی؛ برخی از آنان با برخی گفتگو می کنند ، کسانی
که زیردست بودند به کسانی که برتری داشتند می گویند: اگر شما نبودید قطعا
ما مؤمن بودیم. کسانی که برتری داشتند به کسانی که زیردست بودند
می گویند: مگر ما بودیم که شما را از هدایت پس از آنکه به سوی شما آمد
بازداشتیم ، بلکه خودتان گناهکار بودید. و کسانی که زیردست بودند به
کسانی که برتری داشتند می گویند: بلکه نیرنگ شب و روز ، آنگاه که ما را
و ادار می کردید که به خدا کافر شویم و برای او همتیانی قرار دهیم. و
هنگامی که عذاب را ببینند پشیمانی خود را آشکار کنند و در گردنهای
کسانی که کافر شده اند غلها می نهیم. آیا جز به سزای آنچه انجام می دادند
می رسند.

روزی را که همه آنان را محشور می کند آنگاه به فرشتگان می فرماید: آیا
اینها بودند که شما را می پرستیدند. می گویند: منزهی تو ، سرپرست ما تویی ،
نه. آنها بلکه جنیان را می پرستیدند. بیشترشان به آنها اعتقاد داشتند. اکنون برای
یکدیگر سود و زیانی ندارید و به کسانی که ستم کرده اند می گوئیم بچشید
عذاب آتشی را که آن را دروغ می شمردید. و ای کاش می دیدی هنگامی را
که وحشت زده اند ، گریزی نمانده است و از جایی نزدیک گرفتار آمده اند. و
می گویند: به او ایمان آوردیم و چگونه از جایی دور دست یافتن برای آنان
میسر است. و حال آنکه پیش از این منکر او شدند و از جایی دور به نادیده

می‌افکندند. و میان آنان و میان آنچه می‌خواستند حایلی قرار می‌گیرد همان گونه که از دیرباز با امثال ایشان چنین رفت زیرا آنها در دودلی سختی بودند. کسانی که کافر شده‌اند آتش جهنم برای آنان خواهد بود. حکم به مرگ بر ایشان نمی‌شود تا بمیرند و نه عذاب آن از ایشان کاسته شود. هر ناسپاسی را چنین کیفر می‌دهیم. و آنان در آنجا فریاد برمی‌آورند: پروردگارا ما را بیرون بیاور تا غیر از آنچه می‌کردیم کار شایسته کنیم. مگر شما را عمر دراز ندادیم که هر کس که باید در آن عبرت گیرد عبرت می‌گرفت و برای شما هشداردهنده نیامد. پس بچشید که برای ستمگران یآوری نیست.

آری ماییم که مردگان را زنده می‌سازیم و آنچه را از پیش فرستاده‌اند با آثارشان درج می‌کنیم و هر چیزی را در کارنامه‌ای روشن برشمرده‌ایم. و قطعا همه آنان در پیشگاه ما احضار خواهند شد. و زمین مرده برهانی است برای ایشان که آن را زنده گردانیدیم و دانه از آن برآوردیم که از آن می‌خورند. و نشانه‌ای برای آنها شب است که روز را از آن برمی‌کنیم و بناگاه آنان در تاریکی فرو می‌روند. و خورشید به قرارگاه ویژه خود روان است - تقدیر آن عزیز دانا این است. و برای ماه منزلهایی معین کرده‌ایم تا چون شاخک خشک خوشه خرما بر گردد. نه خورشید را سزد که به ماه رسد و نه شب بر روز پیشی جوید و هر کدام در سپهری شناورند. و می‌گویند: اگر راست می‌گویند پس این وعده کی خواهد بود؟ جز یک فریاد را انتظار نخواهند کشید که هنگامی که سرگرم جدالند غافلگیرشان کند. آنگاه نه توانایی وصیتی دارند و نه می‌توانند به سوی کسان خود برگردند. و در صور دمیده خواهد شد پس بناگاه از گورهای خود شتابان به سوی پروردگار خویش می‌آیند. می‌گویند:

ای وای بر ما چه کسی ما را از آرامگاهمان برانگیخت. این است همان وعده خدای رحمان و پیامبران راست می گفتند. یک فریاد است و بس و بناگاه همه در پیشگاه ما حاضر آیند. امروز بر کسی هیچ ستم نمی رود جز در برابر آنچه کرده اید پاداشی نخواهید یافت. در این روز اهل بهشت کار و باری خوش در پیش دارند. آنها با همسرانشان در زیر سایه ها بر تختها تکیه می زنند ، در آنجا برای آنها میوه است و هر چه دلشان بخواهد. از جانب پروردگار مهربان سلام گفته می شود. و ای گناهکاران امروز جدا شوید. ای فرزندان آدم مگر با شما عهد نکرده بودم که شیطان را پرستید زیرا وی دشمن آشکار شماست و اینکه مرا پرستید این است راه راست. و گروهی انبوه از میان شما را سخت گمراه کرد ، آیا تعقل نمی کردید؟ این است جهنمی که به شما وعده داده می شد به آنکه کفر می ورزیدید اکنون در آن درآید. امروز بر دهانهای آنان مهر می نهیم و دستهایشان با ما سخن می گویند و پاهایشان بدانچه فراهم می ساختند گواهی می دهند. و اگر بخواهیم هر آینه فروغ از دیدگانشان می گیریم تا در راه بر هم پیشی جویند ، ولی از کجا می توانند بینند. و اگر بخواهیم هر آینه ایشان را در جای خود مسخ می کنیم که نه بتوانند بروند و نه برگردند.

آیا چون مردیم و خاک و استخوانهای گردیدیم آیا راستی برانگیخته می‌شویم؟ و همین طور پدران اولیه ما؟
بگو آری، در حالی که شما خوارید.

و آن تنها یک فریاد است و بس و بناگاه آنان به تماشا خیزند. و می‌گویند: ای وای بر ما این است روز جزا.

این است همان روز داوری که آن را تکذیب می‌کردید. کسانی را که ستم کرده‌اند با همردیفانشان و آنچه غیر از خدا می‌پرستیده‌اند گرد آورید و به سوی راه جهنم رهبری‌شان کنید، و بازداشتشان نمایید که آنها مسؤولند. شما را چه شده است که همدیگر را یاری نمی‌کنید.

بلکه امروز آنان از در تسلیم درآمدگانند. و بعضی روی به بعضی دیگر می‌آورند، از یکدیگر می‌پرسند. می‌گویند: شما از در راستی با ما درمی‌آمدید. می‌گویند: بلکه با ایمان نبودید و ما را بر شما هیچ تسلطی نبود بلکه خودتان سرکش بودید. پس فرمان پروردگارمان بر ما سزاوار آمد. ما واقعا باید بجشیم. و شما را گمراه کردیم زیرا خودمان گمراه بودیم. پس در حقیقت آنان در آن روز در عذاب شریک یکدیگرند.

ما با مجرمان چنین رفتار می‌کنیم. چرا که آنان بودند که وقتی به ایشان گفته می‌شد خدایی جز خدای یگانه نیست تکبر می‌ورزیدند. و می‌گفتند: آیا ما برای شاعری دیوانه دست از خدایانمان برداریم؟

ولی نه حقیقت را آورده و فرستادگان را تصدیق کرده است. در واقع شما عذاب پر درد را خواهید چشید. و جز آنچه می‌کردید جزا نمی‌یابید مگر بندگان پاکدل خدا؛ آنان روزی معین خواهند داشت، میوه‌ها، و آنان مورد

احترام خواهند بود ، در باغهای پر نعمت ، بر سریرها در برابر همدیگر با جامی از باده ناب پیرامونشان به گردش درمی آیند ، سخت سپید که نوشندگان را لذتی می دهد. نه در آن فساد عقل است و نه ایشان از آن به بدمستی می افتند. و نزدشان فروهشته نگاه و فراخ دیده باشند؛ گویی تخم شتر مرغ ند. پس برخی شان به برخی روی نموده و از همدیگر پرس و جو می کنند. گوینده ای از آنان می گوید: راستی من همنشینی داشتم. می گفت: آیا واقعا تو از باوردارندگانی؟ آیا وقتی مریدم و خاک و استخوان شدیم آیا واقعا جزا می یابیم؟ می پرسد: آیا شما اطلاع دارید؟ پس اطلاع حاصل می کند و او را در میان آتش می بیند. می گوید: به خدا سوگند چیزی نمانده بود که تو مرا به هلاکت اندازی. و اگر رحمت پروردگارم نبود هرآینه من از احضارشدگان بودم. آیا دیگر روی مرگ نمی بینیم؟ جز همان مرگ نخستین خود و ما هرگز عذاب نخواهیم شد. راستی که این همان کامیابی بزرگ است. برای چنین ، باید کوشندگان بکوشند. آیا از نظر پذیرایی این بهتر است یا درخت زقوم؟ در حقیقت ما آن را برای ستمگران عذابی گردانیدیم. آن درختی است که از قعر آتش سوزان می روید. میوه اش گویی چون کله های شیاطین است. پس حتما از آن می خورند و شکمها را از آن پر می کنند. سپس ایشان را بر سر آن آمیگی از آب جوشان است. آنگاه بازگشتشان بی گمان به سوی دوزخ است.

جز یک فریاد را انتظار نمی‌برند که هیچ سر خارا ندنی در آن نیست. و گفتند: پروردگارا پیش از روز حساب بهره ما را به شتاب به ما بده.

و آسمان و زمین و آنچه را که میان این دو است به باطل نیافریدیم این گمان کسانی است که کافر شده اند. پس وای از آتش بر کسانی که کافر شده‌اند. این یادکردی است و قطعا برای پرهیزگاران فرجامی نیک است؛ باغهای همیشگی در حالی که درهای آنها برایشان گشوده‌است. در آنجا تکیه می‌زنند ، میوه‌های فراوان و نوشیدنی در آنجا طلب می‌کنند. و نزدشان دلبران فروخته‌نگاه همسال است. این است آنچه برای روز حساب به شما وعده داده می‌شد. می‌گویند: در حقیقت این روزی ماست و آن را پایانی نیست. این است حال بهشتیان و اما برای طغیانگران واقعا بد فرجامی است. به جهنم درمی‌آیند و چه بد آرامگاهی است؛ این جوشاب و چرکاب است باید آن را بپچشند. و از همین گونه انواع دیگر. اینها گروهی‌اند که با شما به اجبار درمی‌آیند. بدا به حال آنها زیرا آنان داخل آتش می‌شوند. می‌گویند: بلکه بر خود شما خوش مباد این [عذاب] را شما خود برای ما از پیش فراهم آوردید و چه بد قرارگاهی است. می‌گویند: پروردگارا هر کس این را از پیش برای ما فراهم آورده عذاب او را در آتش دو چندان کن. و می‌گویند: ما را چه شده است که مردانی را که ما آنان را از اشرار می‌شمردیم نمی‌بینیم. آیا آنان را به ریشخند می‌گرفتیم یا چشمها بر آنها نمی‌افتد. **این مجادله اهل آتش قطعا راست است.**

بگو این خبری بزرگ است. شما از آن روی برمی‌تابید. بگو من اگر به پروردگارم عصیان ورزم از عذاب روزی هولناک می‌ترسم.

بگو خدا را می پرستم در حالی که دینم را برای او بی آایش می گردانم. پس هر چه را غیر از او می خواهید بپرستید.

بگو زیانکاران در حقیقت کسانی اند که به خود و کسانشان در روز قیامت زیان رسانده اند. آری این همان خسران آشکار است. آنها از بالای سرشان چترهایی از آتش خواهند داشت و از زیر پایشان طبق هایی. این است که خدا بندگان را به آن بیم می دهد. ای بندگان من از من بترسید. و آنان که خود را از طاغوت به دور می دارند تا مبادا او را بپرستند و به سوی خدا بازگشته اند آنان را مژده باد. پس بشارت ده به آن بندگان من که به سخن گوش فرامی دهند و بهترین آن را پیروی می کنند. اینانند که خدایشان راه نموده و اینانند همان خردمندان. قطعاً تو خواهی مرد و آنان خواهند مرد ، سپس شما روز قیامت پیش پروردگارتان مجادله خواهید کرد. و اگر آنچه در زمین است یکسره برای کسانی که ظلم کرده اند باشد و نظیرش با آن باشد قطعاً آن را برای رهایی خودشان از سختی عذاب روز قیامت خواهند داد و آنچه تصور نمی کردند از جانب خدا بر ایشان آشکار می گردد. و گناهایی که مرتکب شده اند برایشان ظاهر می شود و آنچه را که بدان ریشخند می کردند آنها را فرا می گیرد. و پیش از آنکه شما را عذاب در رسد و دیگر یاری نشوید به سوی پروردگارتان بازگردید و تسلیم او شوید. و پیش از آنکه به طور ناگهانی و در حالی که حدس نمی زنید شما را عذاب در رسد نیکوترین چیزی را که از جانب پروردگارتان به سوی شما نازل آمده است پیروی کنید تا آنکه کسی بگوید: دروغا بر آنچه در حضور خدا کوتاهی ورزیدم ، بی تردید من از ریشخندکنندگان بودم. یا بگوید: اگر خدایم هدایت می کرد مسلماً از

پرهیزگاران بودم. یا چون عذاب را ببیند بگوید: کاش مرا برگشتی بود تا از نیکوکاران می‌شدم.

آری نشانه‌های من بر تو آمد و آنها را تکذیب کردی و تکبر ورزیدی و از کافران شدی.

و روز قیامت کسانی را که بر خدا دروغ بسته‌اند رو سیاه می‌بینی. آیا جای سرکشان در جهنم نیست؟ و خدا کسانی را که تقوا پیشه کرده‌اند به کارهایی که مایه رستگاری‌شان بوده نجات می‌دهد، عذاب به آنان نمی‌رسد و غمگین نخواهند گردید.

و خدا را آنچنان که باید به بزرگی شناخته‌اند و حال آنکه روز قیامت زمین یکسره در قبضه اوست و آسمانها در پیچیده به دست اوست - او منزّه است و برتر است از آنچه شریک می‌گردانند. و در صور دمیده می‌شود پس هر که در آسمانها و هر که در زمین است بیهوش درمی‌افتد مگر کسی که خدا بخواهد سپس بار دیگر در آن دمیده می‌شود و بناگاه آنان بر پای ایستاده می‌نگرند. و زمین به نور پروردگارش روشن گردد و کارنامه نهاده شود و پیامبران و شاهدان را بیاورند و میانشان به حق داوری گردد و مورد ستم قرار نگیرند. و هر کسی آنچه انجام داده است به تمام بیابد و او به آنچه می‌کنند دانایتر است. و کسانی که کافر شده‌اند گروه گروه به سوی جهنم رانده شوند تا چون بدان رسند درهای آن گشوده گردد و نگهبانانش به آنان گویند: مگر فرستادگانی از خودتان بر شما نیامدند که آیات پروردگارتان را بر شما بخوانند و به دیدار چنین روزی شما را هشدار دهند؟ گویند: چرا. ولی فرمان عذاب بر کافران واجب آمد. و گفته شود از درهای دوزخ درآیید جاودانه در

آن بمانید. وه چه بد است جای سرکشان. و کسانی که از پروردگارشان پروا داشته‌اند گروه گروه به سوی بهشت سوق داده شوند تا چون بدان رسند و درهای آن گشوده گردد و نگهبانان آن به ایشان گویند: سلام بر شما، خوش آمدید، در آن درآیید جاودانه. و گویند: سپاس خدایی را که وعده‌اش را بر ما راست گردانید و سرزمین را به ما میراث داد، از هر جای آن باغ که بخواهیم جای می‌گزینیم، چه نیک است پاداش عمل‌کنندگان. و فرشتگان را می‌بینی که پیرامون عرش به ستایش پروردگار خود تسبیح می‌گویند و میانشان به حق دآوری می‌گردد و گفته می‌شود سپاس ویژه پروردگار جهانیان است. و بدین سان فرمان پروردگارت در باره کسانی که کفر ورزیده بودند به حقیقت پیوست که ایشان همدمان آتش خواهند بود.

کسانی که عرش را حمل می‌کنند و آنها که پیرامون آنند به سپاس پروردگارشان تسبیح می‌گویند و به او ایمان دارند و برای کسانی که گرویده‌اند طلب آموزش می‌کنند؛ پروردگارا رحمت و دانش تو بر هر چیز احاطه دارد کسانی را که توبه کرده و راه تو را دنبال کرده‌اند ببخش و آنها را از عذاب آتش نگاه دار. پروردگارا آنان را در باغهای جاوید که وعده‌شان داده‌ای با هر که از پدران و همسران و فرزندان‌شان که به صلاح آمده‌اند داخل کن زیرا تو خود ارجمند و حکیمی، و آنان را از بدیها نگاه دار و هر که را در آن روز از بدیها حفظ کنی البته رحمتش کرده‌ای و این همان کامیابی بزرگ است.

کسانی که کافر بوده‌اند مورد نداد قرار می‌گیرند که قطعا دشمنی خدا از دشمنی شما نسبت به همدیگر سخت‌تر است آنگاه که به سوی ایمان فرا

خوانده می‌شدید و انکار می‌ورزیدید. می‌گویند: پروردگارا دو بار ما را به مرگ رسانیدی و دو بار ما را زنده گردانیدی، به گناهانمان اعتراف کردیم پس آیا راه بیرون‌شدنی هست؟ این از آن روی برای شماس است که چون خدا به تنهایی خوانده می‌شد کفر می‌ورزیدید و چون به او شرک آورده می‌شد آن را باور می‌کردید پس فرمان از آن خدای والای بزرگ است. بالابرند درجات خداوند عرش به هر کس از بندگانش که خواهد آن روح را به فرمان خویش می‌فرستد تا از روز ملاقات بترساند. آن روز که آنان ظاهر گردند چیزی از آنها بر خدا پوشیده نمی‌ماند. امروز فرمانروایی از آن کیست؟ از آن خداوند یکتای قهار است. امروز هر کسی به آنچه انجام داده است کیفر می‌یابد. امروز ستمی نیست. آری خدا زودشمار است.

و آنها را از آن روز قریب بترسان آنگاه که جانها به گلوگاه می‌رسد در حالی که اندوه خود را فرو می‌خورند. برای ستمگران نه یاری است و نه شفاعتگری که مورد اطاعت باشد. و ای قوم من، من بر شما از روزی که مردم یکدیگر را ندا درمی‌دهند بیم دارم. روزی که پشت کنان باز می‌گردید؛ برای شما در برابر خدا هیچ حمایتگری نیست و هر که را خدا گمراه کند او را راهبری نیست. صبح و شام بر آتش عرضه می‌شوند و روزی که رستاخیز بر پا شود؛ فرعونیان را در سخت‌ترین عذاب درآورید. و آنگاه که در آتش شروع به آوردن حجت می‌کنند زیردستان به کسانی که گردنکش بودند می‌گویند: ما پیرو شما بودیم پس آیا می‌توانید پاره‌ای از این آتش را از ما دفع کنید؟ کسانی که گردنکشی می‌کردند می‌گویند: همه ما در آن هستیم، خداست که میان بندگان داوری کرده است. و کسانی که در آتشند به نگهبانان جهنم

می‌گویند: پروردگارتان را بخوانید تا یک روز از این عذاب را به ما تخفیف دهد. می‌گویند: مگر پیامبرانتان دلایل روشن به سوی شما نیاوردند؟ می‌گویند: چرا. می‌گویند: پس بخوانید و دعای کافران جز در بیراهه نیست. در حقیقت ما فرستادگان خود و کسانی را که گرویده‌اند در زندگی دنیا و روزی که گواهان برپای می‌ایستند قطعاً یاری می‌کنیم. روزی که ستمگران را پوزش‌طلبی‌شان سود نمی‌دهد و برای آنان لعنت است و برایشان بدفرجامی آن سرای است. در حقیقت رستاخیز قطعاً آمدنی است در آن تردیدی نیست ولی بیشتر مردم ایمان نمی‌آورند. کسانی که کتاب و آنچه را که فرستادگان خود را بدان گسیل داشته‌ایم تکذیب کرده‌اند به زودی خواهند دانست؛ هنگامی که غلها در گردنهایشان و زنجیرها کشانیده می‌شوند، در میان جوشاب، آنگاه در آتش برافروخته می‌شوند، آنگاه به آنان گفته می‌شود آنچه را در برابر خدا شریک می‌ساختید کجایند؟ می‌گویند: گمشان کردیم بلکه پیشتر ما چیزی را نمی‌خواندیم. این گونه خدا کافران را بی‌راه می‌گذارد. این به سبب آن است که در زمین به ناروا شادی و سرمستی می‌کردید و بدان سبب است که می‌نازیدید. از درهای دوزخ درآید در آن جاودان. چه بد است جای سرکشان.

روزی را که دشمنان خدا به سوی آتش گردآورده و بازداشت می‌شوند. تا چون بدان رسند، گوششان و دیدگانشان و پوستشان به آنچه می‌کرده‌اند بر ضدشان گواهی دهند. و به پوست خود می‌گویند: چرا بر ضد ما شهادت دادید؟ می‌گویند: همان خدایی که هر چیزی را به زبان درآورده ما را گویا گردانیده است و او نخستین بار شما را آفرید و به سوی او برگردانیده

می‌شوید. و از اینکه مبدا گوش و دیدگان و پوستتان بر ضد شما گواهی دهند ، پوشیده نمی‌داشتید لیکن گمان داشتید که خدا بسیاری از آنچه را که می‌کنید نمی‌داند. و همین بود گمانتان که در باره پروردگارتان بردید ، شما را هلاک کرد و از زیانکاران شدید. پس اگر شکیبایی نمایند جایشان در آتش است و اگر از در پوزش درآیند مورد اجابت قرار نمی‌گیرند. و قطعاً کسانی را که کافر شده‌اند عذابی سخت می‌چشانیم و حتماً آنها را به بدتر از آنچه می‌کرده‌اند جزا می‌دهیم. آری سزای دشمنان خدا همان آتش است که در آن منزل همیشگی دارند. جزا به کیفر آن است که نشانه‌های ما را انکار می‌کردند. دانستن هنگام رستاخیز فقط منحصر به اوست و میوه‌ها از غلافهایشان بیرون نمی‌آیند و هیچ ماده‌ای بار نمی‌گیرد و بار نمی‌گذارد مگر آنکه او به آن علم دارد و روزی که آنان را ندا می‌دهد شریکان من کجایند؟ می‌گویند: با بانگ رسا به تو می‌گوییم که هیچ گواهی از میان ما نیست. و آنچه از پیش می‌خواندند از آنان ناپدید می‌شود و می‌دانند که آنان را روی گریز نیست.

چیزی نمانده که آسمانها از فرازشان بشکافند و فرشتگان به سپاس پروردگارشان تسبیح می‌گویند و برای کسانی که در زمین هستند آمرزش می‌طلبند. آگاه باش در حقیقت خداست که آمرزنده مهربان است. خدا همان کسی است که کتاب و وسیله سنجش را به حق فرود آورد و تو چه می‌دانی شاید رستاخیز نزدیک باشد. کسانی که به آن ایمان ندارند شتابزده آن را می‌خواهند و کسانی که ایمان آورده‌اند از آن هراسناکند و می‌دانند که آن حق است. بدان که آنان که در مورد قیامت تردید می‌ورزند قطعاً در گمراهی دور و درازی‌اند. ستمگران را از آنچه انجام داده‌اند هراسناک می‌بینی و به

آنان خواهد رسید و کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند در باغهای بهشتند آنچه را بخواهند نزد پروردگارشان خواهند داشت ، این است همان فضل عظیم ، این همان است که خدا بندگان خود را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند مژده داده است. بگو به ازای آن پاداشی از شما خواستار نیستم ، مگر دوستی در باره خویشاوندان و هر کس نیکی به جای آورد برای او در ثواب آن خواهیم افزود. قطعاً خدا آمرزنده و قدرشناس است. و هر که را خدا بی‌راه گذارد پس از او یاری نخواهد داشت و ستمگران را می‌بینی که چون عذاب را بنگرند می‌گویند: آیا راهی برای برگشتن هست؟ آنان را می‌بینی بر آتش عرضه می‌شوند ، از شدت زبونی فروتن شده‌اند ، زیرچشمی می‌نگرند و کسانی که گرویده‌اند می‌گویند: در حقیقت زیانکاران کسانی‌اند که روز قیامت خودشان و کسانشان را دچار زیان کرده‌اند. آری ستمکاران در عذابی پایدارند. و جز خدا برای آنان دوستانی نیست که آنها را یاری کنند و هر که را خدا بی‌راه گذارد هیچ راهی برای او نخواهد بود. پیش از آنکه روزی فرا رسد که آن را از جانب خدا برگشتی نباشد پروردگارتان را اجابت کنید آن روز نه برای شما پناهی و نه برایتان انکاری هست.

تا آنگاه که او با دمسازش به حضور ما آید خطاب به شیطان گوید: ای کاش میان من و تو فاصله خاور و باختر بود که چه بد دمسازی هستی. و امروز هرگز برای شما سود نمی‌بخشد چون ستم کردید ، در حقیقت شما در عذاب مشترک خواهید بود. و اگر بخواهیم قطعاً به جای شما فرشتگانی که در زمین جانشین گردند قرار دهیم. و همانا آن نشانه‌ای برای رستاخیز است. پس زنهار

در آن تردید مکن و از من پیروی کنید این است راه راست. آیا جز این انتظار می‌برند که رستاخیز در حالی که حدس نمی‌زنند ناگهان بر آنان در رسد. در آن روز یاران جز پرهیزگاران بعضی‌شان دشمن بعضی دیگرند. ای بندگان من امروز بر شما بیمی نیست و غمگین نخواهید شد. همان کسانی که به آیات ما ایمان آورده و تسلیم بودند. شما با همسرانتان شادمانه داخل بهشت شوید ، سینهایی از طلا و جام‌هایی در برابر آنان می‌گردانند و در آنجا آنچه دلها آن را بخواهند و دیدگان را خوش آید هست و شما در آن جاودانید. و این است همان بهشتی که به آنچه می‌کردید میراث یافتید ، در آنجا برای شما میوه‌هایی فراوان خواهد بود که از آنها می‌خورید. بی‌گمان مجرمان در عذاب جهنم ماندگارند ، از آنان تخفیف نمی‌یابد و آنها در آنجا نومیدند. و ما بر ایشان ستم نکردیم بلکه خود ستمکار بودند. و فریاد کشند: ای مالک پروردگارت جان ما را بستاند. پاسخ دهد: شما ماندگارید. قطعا حقیقت را برایتان آوردیم لیکن بیشتر شما حقیقت را خوش نداشتید ، یا در کاری ابرام ورزیده‌اند ما نیز ابرام می‌ورزیم. و خجسته است کسی که فرمانروایی آسمانها و زمین و آنچه میان آن دو است از آن اوست و علم قیامت پیش اوست و به سوی او برگردانیده می‌شوید.

ولی نه آنها به شک و شبهه خویش سرگرمند. پس در انتظار روزی باش که آسمان دودی نمایان برمی‌آورد که مردم را فرو می‌گیرد این است عذاب پر درد ، پروردگارا این عذاب را از ما دفع کن که ما ایمان داریم. روزی که دست به حمله می‌زنیم همان حمله بزرگ ، ما انتقام‌کشنده‌ایم. و آسمانها و زمین و آنچه را که میان آن دو است به بازی نیافریده‌ایم. آنها را جز به حق

نیافریده‌ایم لیکن بیشترشان نمی‌دانند. در حقیقت روز جدا سازی موعده همه آنهاست. همان روزی که هیچ دوستی از هیچ دوستی نمی‌تواند حمایتی کند و آنان یاری نمی‌شوند مگر کسی را که خدا رحمت کرده است زیرا که اوست همان ارجمند مهربان. آری درخت زقوم ، خوراک گناه پیشه است ، چون مس گداخته در شکمها می‌گدازد ، همانند جوشش آب جوشان. او را بگیرد و به میان دوزخش بکشانید آنگاه از عذاب آب جوشان بر سرش فرو ریزید - بپاش که تو همان ارجمند بزرگواری ، این است همان چیزی که در باره آن تردید می‌کردید. به راستی پرهیزگاران در جایگاهی آسوده ، در بوستانها و کنار چشمه‌سارها ، پرنیان نازک و دیبای سبتر می‌پوشند ، برابر هم نشسته‌اند. چنین ، و آنها را با حوریان درشت چشم همسر می‌گردانیم ، در آنجا هر میوه‌ای را آسوده خاطر می‌طلبند. در آنجا جز مرگ نخستین مرگ نخواهند چشید و آنها را از عذاب دوزخ نگاه می‌دارد. بخششی است از جانب پروردگار تو ، این است همان کامیابی بزرگ.

کیست گمراه‌تر از آن کس که به جای خدا کسی را می‌خواند که تا روز قیامت او را پاسخ نمی‌دهد و آنها از دعایشان بی‌خبرند. و چون مردم محشور گردند دشمنان آنان باشند و به عبادتشان انکار ورزند. و آن کس که به پدر و مادر خود گوید: اف بر شما آیا به من وعده می‌دهید که زنده خواهم شد؟ و حال آنکه پیش از من نسلها سپری شدند. و آن دو به خدا زاری می‌کنند: وای بر تو ایمان بیاور ، وعده خدا حق است و پاسخ می‌دهد: اینها جز افسانه‌های گذشتگان نیست. آنان کسانی‌اند که گفتار علیه ایشان همراه با امتهایی از جنیان و آدمیان که پیش از آنان روزگار به سر بردند به حقیقت پیوست ،

بی گمان آنان زیانکار بودند. و برای هر یک در آنچه انجام داده‌اند درجاتی است و تا اعمالشان را تمام بدهد و آنان مورد ستم قرار نخواهند گرفت. و آن روز که آنهایی را که کفر ورزیده‌اند بر آتش عرضه می‌دارند؛ نعمتهای پاکیزه خود را در زندگی دنیایتان صرف کردید و از آنها برخوردار شدید پس امروز به آنکه در زمین بناحق سرکشی می‌نمودید و به سبب آنکه نافرمانی می‌کردید به عذاب خفت کیفر می‌یابید. مگر ندانسته‌اند که آن خدایی که آسمانها و زمین را آفریده و در آفریدن آنها درمانده نگردید می‌تواند مردگان را زنده کند. آری اوست که بر همه چیز تواناست. و روزی که کافران بر آتش عرضه می‌شوند؛ آیا این راست نیست؟ می‌گویند: سوگند به پروردگارمان که آری. می‌فرماید: پس به آنکه انکار می‌کردید عذاب را بچشید.

پیشاپیش آنها دوزخ است و نه آنچه را اندوخته و نه آن دوستانی را که غیر از خدا اختیار کرده‌اند به کارشان می‌آید و عذابی بزرگ خواهند داشت. و گفتند: غیر از زندگانی دنیای ما نیست، می‌میریم و زنده می‌شویم و ما را جز طبیعت هلاک نمی‌کند و به این هیچ دانشی ندارند، جز گمان نمی‌سپرنند. و چون آیات روشن ما بر آنان خوانده شود دلیلشان همواره جز این نیست که می‌گویند: اگر راست می‌گویید پدران ما را آورید. بگو خدا شما را زندگی می‌بخشد سپس می‌میراند آنگاه شما را به سوی روز رستاخیز که تردیدی در آن نیست گرد می‌آورد ولی بیشتر مردم نمی‌دانند. و فرمانروایی آسمانها و زمین از آن خداست و روزی که رستاخیز بر پا شود آن روز است که باطل‌اندیشان زیان خواهند دید. و هر امتی را به زانو در آمده می‌بینی، هر امتی به سوی کارنامه خود فراخوانده می‌شود؛ آنچه را می‌کردید امروز پاداش

می‌یابید. این است کتاب ما که علیه شما به حق سخن می‌گوید. ما از آنچه می‌کردید نسخه بر می‌داشتیم. و اما کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند پس پروردگارشان آنان را در جوار رحمت خویش داخل می‌گرداند. این همان کامیابی آشکار است. و اما کسانی که کافر شدند؛ پس مگر آیات من بر شما خوانده نمی‌شد؟ و تکبر نمودید و مردمی بدکار بودید. و چون گفته شد وعده خدا راست است و شکی در رستاخیز نیست گفتید: ما نمی‌دانیم رستاخیز چیست؛ جز گمان نمی‌ورزیم و ما یقین نداریم. و بدیهایی که کرده‌اند بر آنان پدیدار می‌شود و آنچه را که بدان ریشخند می‌کردند آنان را فرو می‌گیرد. و گفته شود همان‌گونه که دیدار امروزتان را فراموش کردید امروز شما را فراموش خواهیم کرد و جایگاهتان در آتش است و برای شما یاورانی نخواهد بود. این بدان سبب است که شما آیات خدا را به ریشخند گرفتید و زندگی دنیا فریبتان داد پس امروز نه از این بیرون آورده می‌شوند و نه عذرشان پذیرفته می‌گردد.

بلکه از اینکه هشداردهنده‌ای از خودشان برایشان آمد در شگفت شدند و کافران گفتند: این چیزی عجیب است. آیا چون مردیم و خاک شدیم زنده می‌شویم؟ این بازگشتی بعید است. قطعاً دانسته‌ایم که زمین از اجسادشان فرو می‌کاهد و پیش ما کتاب ضبط کننده‌ای است. بلکه حقیقت را وقتی برایشان آمد دروغ خواندند و آنها در کاری سردرگم اند. مگر به آسمان بالای سرشان نگریسته‌اند که چگونه آن را ساخته و زینتش داده‌ایم و برای آن هیچ گونه شکافتگی نیست. و زمین را گسترده‌ایم و در آن لنگرها فرو افکندیم و در آن از هر گونه جفت دل‌انگیز رویانیدیم، برای هر بنده توبه‌کاری بینش‌افزا و

پندآموز باشد ، و از آسمان آبی پر برکت فرود آوردیم پس بدان باغها و دانه‌های دروکردنی رویانیدیم. و درختان تناور خرما که خوشه روی هم چیده دارند ، برای روزی بندگان است و با آن سرزمین مرده‌ای را زنده گردانیدیم ، رستاخیز چنین است. مگر از آفرینش نخستین به تنگ آمدیم ، بلکه آنها از خلق جدید در شبهه‌اند. و ما انسان را آفریده‌ایم و می‌دانیم که نفس او چه وسوسه‌ای به او می‌کند و ما از شاه‌رگ به او نزدیک‌تریم. آنگاه که دو دریافت‌کننده از راست و از چپ مراقب نشسته‌اند ، هیچ سخنی را به لفظ در نمی‌آورد مگر اینکه مراقبی آماده نزد او آن را ضبط می‌کند. و سکرات مرگ به راستی در رسید این همان است که از آن می‌گریختی ، و در صورت دیده شود این است روز تهدید ، و هر کسی می‌آید با او سوق‌دهنده و گواهی‌دهنده‌ای است؛ واقعا که از این سخت در غفلت بودی و ما پرده‌ات را برداشتیم و دیده‌ات امروز تیز است. و همنشین او می‌گوید: این است آنچه پیش من آماده است. :هر کافر سرسختی را در جهنم فروافکنید ، بازدارنده از خیری ، متجاوز شکاکی که با خداوند خدایی دیگر قرار داد. او را در عذاب شدید فرو افکنید. همدمش می‌گوید: پروردگار ما من او را به عصیان و انداشتم لیکن در گمراهی دور و درازی بود.

می‌فرماید: در پیشگاه من با همدیگر مستیزید ، از پیش به شما هشدار داده بودم. پیش من حکم دگرگون نمی‌شود و من به بندگانم بیدادگر نیستم.

آن روز که به دوزخ می‌گوییم: آیا پر شدی؟ و می‌گوید: آیا باز هم هست؟ و بهشت را برای پرهیزگاران نزدیک گردانند **بی‌آنکه دور باشد**. این همان است که وعده یافته‌اید ، برای هر توبه‌کار نگهبان خواهد بود. آنکه در نهان از

خدای بخشنده برترسد و با دلی توبه کار آید. به سلامت در آن درآید ، این روز جاودانگی است. هر چه بخواهند در آنجا دارند و پیش ما فرونتر هست. و روزی که منادی از جایی نزدیک ندا درمی دهد به گوش باش. روزی که فریاد را به حق می شنوند آن روز بیرون آمدن است. ماییم که خود زندگی می بخشیم و به مرگ می رسانیم و برگشت به سوی ماست. روزی که زمین به سرعت از آنان جدا و شکافته می شود این حشری است که بر ما آسان خواهد بود.

سوگند به طور و کتابی نگاشته شده در طوماری گسترده. سوگند به آن خانه آباد. سوگند به بام بلند و آن دریای سرشار که عذاب پروردگارت واقع شدنی است. آن را هیچ بازدارنده ای نیست. روزی که آسمان سخت در تب و تاب افتد و کوهها به حرکت درآیند پس وای بر تکذیب کنندگان در آن روز ، آنان که به یاوه سرگردند. روزی که به سوی آتش جهنم کشیده می شوند ، چه کشیدنی ؛ این همان آتشی است که دروغش می پنداشتید ، آیا این افسون است یا شما نمی بینید؟ به آن درآید خواه بشکيبید یا نشکيبید به حال شما یکسان است تنها به آنچه می کردید مجازات می یابید. پرهیزگاران در باغهایی و در ناز و نعمتند. به آنچه پروردگارشان به آنان داده دلشاند و پروردگارشان آنها را از عذاب دوزخ مصون داشته است؛ به آنچه به جای می آوردید بخورید و بنوشید گواراتان باد. بر تختهایی ردیف هم تکیه زده اند و حوران درشت چشم را همسر آنان گردانده ایم. و کسانی که گرویده و فرزندانشان آنها را در ایمان پیروی کرده اند فرزندانشان را به آنان ملحق خواهیم کرد و چیزی از کارشان را نمی کاهیم هر کسی در گرو دستاورد خویش است ، با

میوه و گوشتی که دلخواه آنهاست آنان را مدد می‌کنیم. در آنجا جامی از دست هم می‌ربایند که در آن نه یاوه گویی است و نه گناه. و برای آنان پسرانی است که بر گردشان همی‌گردند انگاری آنها مرواریدی‌اند که نهفته است. و برخی‌شان رو به برخی‌کنند، از هم پرسند: گویند ما پیشتر در میان خانواده خود بیمناک بودیم پس خدا بر ما منت نهاد و ما را از عذاب گرم حفظ کرد، ما از دیرباز او را می‌خواندیم که او همان نیکوکار مهربان است. نزدیک گشت قیامت، جز خدا کسی آشکارکننده آن نیست. آیا از این سخن عجب دارید و می‌خندید و نمی‌گریید؟ و شما در غفلتید پس خدا را سجده کنید و بپرستید.

نزدیک شد قیامت و از هم شکافت ماه، و هر گاه نشانه‌ای ببینند روی بگردانند و گویند: سحری داریم است. و به تکذیب دست زدند و هوسهای خویش را دنبال کردند و هر کاری را قراری است. روزی که داعی به سوی امری دهشتناک دعوت می‌کند. در حالی که دیدگان خود را فروهشته‌اند، چون ملخهای پراکنده از گورها برمی‌آیند، به سرعت سوی آن دعوتگر می‌شتابند. کافران می‌گویند: امروز روز دشواری است. بلکه موعده‌شان قیامت است و قیامت سخت‌تر و تلخ‌تر است. قطعاً بزه‌کاران در گمراهی و جنونند. روزی که در آتش به رو کشیده می‌شوند؛ لهیب آتش را بچشید. ماییم که هر چیزی را به اندازه آفریده‌ایم و فرمان ما جز یک بار نیست، چون چشم به هم زدنی. و هر چه کرده‌اند در کتابها است و هر خرد و بزرگی نوشته شده. در حقیقت مردم پرهیزگار در میان باغها و نه‌رها در قرارگاه صدق نزد پادشاهی توانایند.

آنگاه که آسمان از هم شکافت و چون چرم گلگون گردد. در آن روز هیچ انس و جنی از گناهش پرسیده نشود ، تبهکاران از سیمایشان شناخته می شوند و از پیشانی و پایشان بگیرند. این است همان جهنمی که تبهکاران آن را دروغ می خوانند. میان آتش و میان آب جوشان سرگردان باشند. و هر کس را که از مقام پروردگارش بترسد دو باغ است که دارای شاخساراند. در آن دو ، دو چشمه روان است. در آن دو از هر میوه ای دو گونه است. بر بسترهایی که آستر آنها از ابریشم درشت بافت است تکیه آند و چیدن میوه آن دو باغ در دسترس است. در آن باغها دلبرانی فروخته نگاهند که دست هیچ انس و جنی پیش از ایشان به آنها نرسیده است ، گویی که آنها یاقوت و مرجاند ، مگر پاداش احسان جز احسان است. و غیر از آن دو ، دو باغ هست که از سبزی سیه گون می نماید. در آن دو ، دو چشمه همواره جوشان است. در آن دو میوه و خرما و انار است. در آنجا نکوخوای و نکوروند ، حورانی پرده نشین در خیمه ها ، دست هیچ انس و جنی پیش از ایشان به آنها نرسیده است. بر بالش سبز و فرش نیکو تکیه زده اند. خجسته باد نام پروردگار شکوهمند و بزرگوارت.

آن واقعه چون وقوع یابد که در وقوع آن دروغی نیست ، پست کننده و بالابرنده است. چون زمین با تکان لرزانده شود و کوهها ریزه ریزه شوند و غباری پراکنده گردند و شما سه دسته شوید:

- یاران دست راست ، کدامند یاران دست راست؟
- و یاران چپ ، کدامند یاران چپ؟
- و سبقت گیرندگان مقدمند.

آن‌اند همان مقربان؛ در باغستانهای پر نعمت، گروهی از پیشینیان و اندکی از متاخران، بر تخت‌هایی جواهرنشان که روبروی هم بر آنها تکیه داده‌اند. بر گردش‌ان پسرانی جاودان می‌گردند با جامها و آبریزها و پیاله‌یی از باده ناب روان، نه از آن دردسر گیرند و نه بی‌خرد گردند. و میوه از هر چه اختیار کنند، و از گوشت پرنده هر چه بخواهند، و حوران چشم‌درشت، مثل لؤلؤ نهان میان صدف، پاداشی است برای آنچه می‌کردند. در آنجا نه بیهوده‌ای می‌شنوند و نه گناه‌آلود، سخنی جز سلام و درود نیست.

و یاران راست، یاران راست کدامند؟ در درختان کنار بی‌خار و درخت‌های موز که میوه‌اش خوشه خوشه روی هم چیده است، و سایه‌ای پایدار، و آبی ریزان، و میوه‌ای فراوان، نه بریده و نه ممنوع، و همخوابگانی بالا بلند، ما آنان را پدید آورده‌ایم پدید آوردنی، و ایشان را دوشیزه گردانیده‌ایم، شوی دوست همسال برای یاران راست که گروهی از پیشینیانند و گروهی از متاخران.

و یاران چپ، کدامند یاران چپ؟ در باد گرم و آب داغ، و سایه‌ای از دود تار، نه خنک و نه خوش. اینان بودند که پیش از این ناز پروردگان بودند و بر گناه بزرگ پافشاری می‌کردند و می‌گفتند: آیا چون مردیم و خاک واستخوان شدیم واقعا زنده می‌گردیم یا پدران گذشته ما. بگو در حقیقت اولین و آخرین، قطعا همه در موعد روزی معلوم گرد آورده شوند. آنگاه شما ای گمراهان دروغ‌پرداز قطعا از درختی که از زقوم است خواهید خورد و از آن شکم‌هایتان را خواهید آکند و روی آن از آب جوش می‌نوشید، نوشیدن اشتران تشنه، این است پذیرایی آنان در روز جزا. پس چرا آنگاه که جان شما به گلو می‌رسد و در آن هنگام خود نظاره‌گرید و ما به آن از شما نزدیک‌تریم،

ولی نمی بینید. پس چرا اگر شما بی جزا می مانید و حساب و کتابی در کار نیست، اگر راست می گوئید روح را بر نمی گردانید.

و اما اگر از مقربان باشد در آسایش و راحت و بهشت پر نعمت خواهد بود.

و اما اگر از یاران راست باشد، از یاران راست بر تو سلام باد.

و اما اگر از دروغزنان گمراه است پس با آبی جوشان پذیرایی خواهد شد و فرجامش درافتادن به جهنم است. این است همان حقیقت راست و یقین، پس به نام پروردگار بزرگ خود تسبیح گوی.

روز قیامت نه خویشان شما و نه فرزندانان هرگز به شما سود نمی‌رسانند. خدا میانان فیصله می‌دهد و خدا به آنچه انجام می‌دهید بیناست. کسانی که کفر ورزیدند پنداشتند که هرگز برانگیخته نخواهند شد. بگو آری سوگند به پروردگارم حتما برانگیخته خواهید شد سپس شما را به آنچه کرده‌اید قطعا واقف خواهند ساخت و این بر خدا آسان است. روزی که شما را برای روز گردآوری گرد می‌آورد آن روز حسرت است و هر کس به خدا ایمان آورده و کار شایسته‌ای کرده باشد بدیهایش را از او بسترده و او را در بهشتهایی که از زیر آن جویبارها روان است درآورد در آنجا بمانند ، این است همان کامیابی بزرگ.

ای کسانی که کافر شده‌اید امروز عذر نیاورید در واقع به آنچه می‌کردید کیفر می‌یابید. و کسانی که به پروردگارشان انکار آوردند عذاب آتش جهنم خواهند داشت و چه بد سرانجامی است. چون در آنجا افکنده شوند از آن خروشی می‌شنوند در حالی که می‌جوشد. نزدیک است که از خشم شکافته شود. هر بار که گروهی در آن افکنده شوند نگاهبانان آن از ایشان پرسند: مگر شما را هشدار دهنده‌ای نیامد؟ گویند: چرا هشدار دهنده‌ای به سوی ما آمد و تکذیب کردیم و گفتیم خدا چیزی فرو نفرستاده است شما جز در گمراهی بزرگ نیستید. و گویند: اگر شنیده بودیم یا تعقل کرده بودیم در دوزخیان نبودیم. پس به گناه خود اقرار می‌کنند و مرگ باد بر اهل جهنم. و می‌گویند: اگر راست می‌گویید این وعده کی خواهد بود؟ بگو علم ، فقط پیش خداست و من صرفا هشدار دهنده‌ای آشکارم. و آنگاه که آن را نزدیک

بینند چهره‌های کسانی که کافر شده‌اند در هم رود و گفته شود این است همان چیزی که آن را فرا می‌خواندید.

برای پرهیزگاران نزد پروردگارشان باغستانهای پر ناز و نعمت است. پس آیا فرمانبرداران را چون بدکاران قرار خواهیم داد. شما را چه شده چگونه داوری می‌کنید. یا شما را کتابی هست که در آن فرا می‌گیرید که هر چه را برمی‌گزینید برای شما در آن خواهد بود یا اینکه شما تا روز قیامت سوگندهایی رسا گرفته‌اید که هر چه دلتان خواست حکم کنید. از آنان بپرس کدامشان ضامن این یند؟ یا شریکانی دارند؟ پس اگر راست می‌گویند شریکانشان را بیاورند. روزی که کار زار شود و به سجده فرا خوانده شوند و در خود توانایی نیابند ، دیدگانشان به زیر افتاده خواری آنان را فرو می‌گیرد در حالی که به سجده دعوت می‌شدند و تندرست بودند.

آن رخ دهنده! چیست آن رخ دهنده؟ و چه دانی که آن رخ دهنده چیست. پس آنگاه که در صور یک بار دمیده شود و زمین و کوه‌ها از جای خود برداشته شوند و هر دوی آنها با یک تکان ریز ریز گردند پس آن روز است که واقعه وقوع یابد و آسمان از هم بشکافد و در آن روز است که آن از هم گسسته باشد و فرشتگان در اطراف اند و عرش پروردگارت را آن روز هشت فرشته بر سر خود بر می‌دارند. در آن روز شما عرضه می‌شوید ، پوشیده‌ای از شما پوشیده نمی‌ماند. اما کسی که کارنامه‌اش به دست راستش داده شود گوید: بیایید و کتابم را بخوانید من یقین داشتم که به حساب خود می‌رسم. پس او در یک زندگی خوش است ، در بهشتی برین ، میوه‌هایش در دسترس است. بخورید و بنوشید گواراتان باد به آنچه در روزهای گذشته انجام دادید.

و اما کسی که کارنامه‌اش به دست چپش داده شود گوید: ای کاش کتابم را دریافت نکرده بودم و از حساب خود خبردار نشده بودم ، ای کاش آن کار را تمام می‌کرد ، مال من مرا سودی نبخشید ، قدرت من از من برفت. بگیرید او را و در غل کشید ، آنگاه میان آتشش اندازید پس در زنجیری که درازی آن هفتاد گز است وی را در بند کشید چرا که او به خدای بزرگ نمی‌گروید و به اطعام مسکین تشویق نمی‌کرد پس امروز او را در اینجا حمایتگری نیست و خوراکی جز چرکابه ندارد که آن را جز خطاکاران نمی‌خورند و آن واقعا بر کافران حسرتی است.

پرسنده‌ای از عذاب واقع‌شونده‌ای پرسید که اختصاص به کافران دارد ، آن را بازدارنده‌ای نیست ، از جانب خداوند صاحب درجات است. فرشتگان و روح در روزی که مقدارش پنجاه هزار سال است به سوی او بالا می‌روند. روزی که آسمانها چون فلز گداخته شود و کوهها چون پشم زده گردد و هیچ دوست صمیمی از دوست صمیمی نپرسد. آنان را به ایشان نشان می‌دهند ، گناهکار آرزو می‌کند که کاش برای رهایی از عذاب آن روز می‌توانست پسران خود را عوض دهد و همسرش و برادرش را ، و قبیله‌اش را که به او پناه می‌دهد ، و هر که را که در روی زمین است همه را ، و آنگاه خود را رها می‌کرد.

نه چنین است آتش زبانه می‌کشد ، پوست سر و اندام را برکننده است ، هر که را پشت کرده و روی برتافته ، و گرد آورده و انباشته فرا می‌خواند. روزی که از گورها شتابان برآیند گویی که آنان به سوی پرچمهای افراشته می‌دوند ، دیدگان‌شان فرو افتاده ، مذلت آنان را فرو گرفته است. این است همان روزی که به ایشان وعده داده می‌شد.

روزی که زمین و کوهها به لرزه درآیند و کوهها به سان ریگ روان گردند ، پس اگر کفر بورزید چگونه از روزی که کودکان را پیر می‌گرداند پرهیز توانید کرد. آسمان از آن در هم شکافد ، وعده او انجام یافتنی است.

پس چون در صور دمیده شود آن روز ، روز ناگواری است ، بر کافران آسان نیست. زودا که او را به سقر در آورم و تو چه دانی که آن سقر چیست. نه باقی می‌گذارد و نه رها می‌کند ، پوستها را سیاه می‌گرداند ، بر آن نوزده است. و ما موکلان آتش را جز فرشتگان نگردانیدیم. هر کسی در گرو

دستاورد خویش است بجز یاران دست راست ، در میان باغها از یکدیگر می‌پرسند - درباره مجرمان - چه چیز شما را در آتش درآورد؟ گویند: از نمازگزاران نبودیم و بینوایان را غذا نمی‌دادیم ، با هرزه‌درایان هرزه‌درایی می‌کردیم و روز جزا را دروغ می‌شمردیم تا مرگ ما در رسید. از این رو شفاعت شفاعت‌کنندگان به حال آنها سودی نمی‌بخشد. چرا آنها از تذکر روی گردانند - گویی گورخرانی رمیده‌اند که از مقابل شیری فرار کرده‌اند. اما دسته‌ها از میان آنها به اختلاف پرداختند پس وای بر کسانی که کافر شدند از مشاهده روزی دهشتناک. چه شنوا و بینایند روزی که به سوی ما می‌آیند ولی ستمگران امروز در گمراهی آشکارند. در روزی که زبان و دستها و پاهایشان بر ضد آنان برای آنچه انجام می‌دادند شهادت می‌دهند. آن روز خدا جزای شایسته آنان را به طور کامل می‌دهد و خواهند دانست که خدا همان حقیقت آشکار است.

